

ОДАНОЧУВАЊЕ

I. ДАНОЧНА ПОЛИТИКА, АДМИНИСТРАЦИЈА И ПРИХОДИ	2
A. ДАНОЧНА ПОЛИТИКА	2
B. ОПШТА ДАНОЧНА УПРАВА	4
ПЕРИОД	12
C. ПРИХОДИ	13
СТРУКТУРА НА ОСТВАРЕНИТЕ ПРИХОДИ ЗА 2003 ГОДИНА	13
II. ИНДИРЕКТНО ОДАНОЧУВАЊЕ	18
A. ОПШТО	18
B. ДАНОК НА ДОДАДЕНА ВРЕДНОСТ	18
C. АКЦИЗИ	30
III. ДИРЕКТНО ОДАНОЧУВАЊЕ	45

I. ДАНОЧНА ПОЛИТИКА, АДМИНИСТРАЦИЈА И ПРИХОДИ

A. Даночна политика

1. Опишете ја сегашната и планираната даночна политика на вашата Влада (посебно, воведувањето на нови даноци и/или укинување на постоечките даноци)

Постојните закони со кои се уредени прашањата на оданочување се:

1. Законот за персоналниот данок на доход ("Службен весник на РМ" бр.80/93, 3/94, 70/94, 71/96, 28/97, 8/01, 50/01, 52/01, 2/02, 44/02 и 96/04), види 10_Анекс_01, целосно го уредува оданочувањето на доходот на физичките лица како збир на нето приходи од сите извори и тоа: приходи на кои се плаќа данок, приходи кои се изземени од оданочување, даночен обврзник, даночна основа, даночна стапка, утврдување на секој поделен вид на приход, утврдување, пресметување и наплата на персоналниот данок на доход-со поднесување на даночна пријава, плаќање на аконтација на данокот, пресметување на годишен данок на доход, жалбена постапка, обнова на постапката, наплата на данокот како конечна обврска и казнени одредби.

2. Законот за данокот на добивка ("Службен весник на РМ" бр.80/93, 33/95, 43/95, 71/96, 5/97, 28/98, 11/01, 2/02, 44/02 и 51/03), види 10_Анекс_02, го уредува оданочувањето на добивката што ја остваруваат правните лица и ги дефинира: даночниот обврзник, даночната основа, трошоци кои се признаваат како расход во даночниот биланс и влијаат на висината на остварената добивка, даночен третман на приходите од капитал и на капиталните добивки и загуби, даночни ослободувања и олеснувања, избегнување на двојното оданочување, утврдување и наплата на данокот на добивка, даночен период и казнени одредби.

3. Законот за данокот на додадена вредност ("Службен весник на РМ" бр.44/99, 59/99, 86/99, 11/00, 8/01, 31/01, 21/03 и 19/04), види 10_Анекс_03, содржи одредби за: предмет на оданочување (промет на добра и прометот на услуги), даночен обврзник, местото на промет на добра и услуги; даночната основа; даночните ослободувања; даночните стапки; времето на настанување на даночниот долг; даночниот должник; одбиток на претходно платениот данок; постапката за оданочување; регистрација; административни обврски; правна заштита и казнени одредби.

4. Законот за акцизите ("Службен весник на РМ", број 32/01 50/01,52/01 45/02,98/02, 24/03 и 96/04), види 10_Анекс_04, целосно ги уредува акцизите кои се наплаќаат посредно или непосредно за потрошувачка на територијата на Република Македонија и тоа за: минерални масла, алкохол и алкохолни пијалаци и тутунски добра и ги содржи одредбите за оданочување, акцизните повластувања, акцизните ослободувања, административни обврски, регистри, правна заштита и казнени одредби.

Со последните измени на Законот за акцизите, истите е предвидено да се наплаќаат и за патничките автомобили.

5. Законот за административните такси ("Службен весник на РМ" бр.17/93, 20/96, 7/98, 13/01, 24/03, 19/04 и 61/04), види 10_Анекс_05, целосно го уредува плаќањето на административните такси за списите и дејствата во управните работи кај органите на државната управа и другите државни органи, како и кај дипломатските и конзуларните претставништва на Република Македонија во странство. Законот содржи одредби за таксениот обврзник, за настанување на обврската за плаќање на такса, начинот на плаќање, казнени одредби и висината на таксата по тарифни броеви содржана во тарифата за административните такси која е составен дел на законот.

6. Законот за финансирање на единиците на локалната самоуправа (“Службен весник на РМ“ бр.61/04 и 96/04) ги уредува изворите на средствата за финансирање на единиците на локалната самоуправа и Градот Скопје, за кој како посебна единица на локалната самоуправа, финансирањето се уредува и со Законот за Градот Скопје. Со законот се пропишани сопствените извори на приходи во кои спаѓаат локалните даноци и локалните такси за кои висината на стапките и износот на таксите со одлука ги пропишува советот на општината во рамки утврдени со закон. Општината остварува приходи од данок на додадена вредност како дотација од Буџетот на РМ за финансирање на надлежностите на општината утврдени со закон, како и приходи од персонален данок на доход.

Според одредбите на овој закон општински даноци се данокот на имот, данокот на промет на недвижности и данокот на наследство и подароци и се уредени со Законот за даноците на имот кој е донесен од Собранието на РМ, а ќе започне да се применува во 2005 година по одржувањето на локалните избори односно по конституирањето на советите на општините.

Според одредбите на истиот закон општински такси се: комуналните такси и дел од административните такси и овие закони се донесени од Собранието на РМ, а ќе започнат да се применуваат во 2005 година по одржувањето на локалните избори односно по конституирањето на советите на општините.

6.1. Законот за даноците на имот (“Службен весник на РМ“ бр.61/04), види 10_Анекс_06, го уредува плаќањето на секој поделен вид на данок на имот и тоа: предмет на оданочување, даночен обврзник, даночна основа, даночни стапки, настанување на даночна обврска, даночни ослободувања и олеснувања и заеднички дел за сите видови даноци и тоа постапката за утврдување и наплата на даноците на имот, постапката и начинот за обезбедување на плаќање на даночен долг, односно даночна обврска, жалбена постапка, присилна наплата, надзор и казнени одредби.

6.2. Законот за комунални такси (“Службен весник на РМ“ бр.61/04), види 10_Анекс_07, го уредува плаќањето на комунални такси што се плаќаат за користење на определени права, предмети и услуги од јавен интерес од локално значење од страна на правните и физичките лица кои вршат дејност и од граѓаните. Законот содржи одредби за предметот на оданочување, обврзник на комунална такса, определување на висината на комунална такса, ослободување од плаќање на комунални такси, утврдување и наплата на комуналната такса, надзор и казнени одредби.

6.3. Законот за административни такси (извршено изменување и дополнување, “Службен весник на РМ“ бр.61/04), содржи и дел на одредби со кои се уредува плаќањето на административните такси за списите и дејствата во управните работи кај органите на општината и кај органите на Градот Скопје и тоа за акт за започнување на вршење на дејност, за акт со кој се одобруваат услови за градба, за акт со кој се одобрува изградба на градежни објекти, за технички преглед и издавање на акт за давање во употреба на градежни објекти.

Во делот кој се однесува на идната даночна политика го наведуваме следново:

Постојниот даночен систем е во голема мера компатибилен со даночните системи на земјите од Европската унија, неговиот фискален капацитет ги задоволува потребите на државниот и буџетите на единиците на локална самоуправа и одговара на пазарните услови за стопанисување. Заради ниските стапки на оданочување е привлечен за странски вложувања.

Законот за данокот на додадена вредност е усогласен со шестата директива на ЕУ а Законот за акцизите во голем обем е хармонизиран со системската директива за акцизи на ЕУ и нејзините структурни директиви поодделно за секој вид на добро кое подлежи на оданочување.

Законот за даноците на имот кој се состои од данокот на имот, данокот на промет на недвижности и данокот на наследство и подарок е нов закон и е донесен во функција на децентрализација на власта во РМ.

Идната даночна политика на Република Македонија продолжува со започнатата реформа на даночниот систем за хармонизација со директивите на ЕУ. По успешното хармонизирање на

индиректните даноци, во процес се активности и за хармонизација со директивите на ЕУ во областа на директното оданочување.

Реализацијата на овој процес ќе се довива во 2005 година со донесување на нови закони за директното оданочување и тоа: Закон за данокот на добивка и Закон за персоналниот данок на доход.

В. Општа даночна управа

1. Ве молиме да доставите информација за организациската структура на вашата даночна управа одговорна за даноци, вклучително и акцизи.

Управата за јавни приходи е орган во состав на Министерството за финансии, со својство на правно лице, чија основна задача е вршење на работите на утврдување и наплата на даноци и на други видови јавни приходи. За наплата на даноците при увоз на доброта и за царините, надлежна е Царинската управа (за структурата на ЦУ, види подетално 25_II_22).

Делокругот на работата, овластувањата и организацијата на Управата за јавни приходи, како и постапката за утврдување и наплата на јавни приходи се уредени со Законот за утврдување и наплата на јавните приходи ("Службен весник на РМ" бр.13/01, 61/02, 24/03, 77/03 и 19/04).

Работите на јавни приходи, Управата за јавни приходи, ги врши преку: Генерална дирекција, 6 регионални дирекции и 24 даночни одделенија во состав на регионалните дирекции.

За пошироки информации поврзани со функционалната организација на Управата за јавни приходи, види подетално 10_I_B_3.

2. Опишете ги законите со кои се уредува даночната управа и правата и обврските на даночниот обврзник.

Даночната управа, нејзиниот статус и организација, делокруг на работа, како и начинот на обезбедување на средства за вршење на работите се уредени со Законот за утврдување и наплата на јавните приходи ("Службен весник на РМ" бр.13/2001, 61/202, 24/2003, 77/2003 и

19/2004), види 10_Анекс_08. Со овој Закон се уредени и правата и обврските на даночниот обврзник. Имено, со Законот се уредува постапката за утврдување и наплата на јавните приходи и се применува на сите видови даноци и други јавни приходи пропишани со закон, освен на увозните давачки што ги наплатува царинскиот орган. Доколку со посебен закон за одреден вид на данок не е пропишано поинаку, во тој случај Законот за утврдување и наплата на јавните приходи ги пропишува општите одредби на постапката во која се утврдени правата и обврските на даночниот обврзник (регистрација на даночни обврзници, даночна пријава, даночна евиденција, инспекциски надзор, правни лекови, присилна наплата на доспеан долг, можност за одложено плаќање на даночни обврски, плаќање камата, враќање на погрешно и повеќе уплатен данок, застареност, отпис на даночни обврски).

За се она што не е регулирано со Законот за утврдување и наплата на јавните приходи, се применуваат одредбите од Законот за општата управна постапка ("Службен лист на СФРЈ" бр. 47/1986), а судската заштита на даночниот обврзник е обезбедена со Законот за управни спорови ("Службен лист на СФРЈ" бр.4/1977, 36/1977).

Даночната постапка во различни фази различно е утврдена, а може да се јави како даночна постапка во утврдување на даноците, даночна постапка во инспекциски надзор и даночна постапка во присилна наплата. Даночната постапка во утврдувањето на даноците започнува со обврска на даночниот обврзник за поднесувањето на даночната пријава, која пријава е еквивалент на решение за утврдување на данокот. Даночниот обврзник кој дополнително утврдил дека поднесената даночна пријава содржи грешки или непотполни податоци кои имаат влијание врз утврдувањето на даночната обврска може да поднесе нова исправна даночна пријава, со изменети податоци или непотполнетите податоци да ги исправи во случај кога: рокот за утврдување на данокот за соодветниот пресметковен период не е истечен или е пропишано со закон. Управата за јавни приходи може, по службена должност, да поднесе даночна пријава во име на даночниот обврзник, во посебни случаи (смрт и регистрација) доколку не е поднесена даночна пријава од даночниот обврзник на начин и во пропишан рок.

Во случаи предвидени со закон, Управата за јавни приходи со решение го утврдува данокот или другите јавни давачки за соодветниот пресметковен период. Даночната пријава или решението за утврдување на данок по кое не е извршено плаќањето на данокот или други јавни давачки има сила на извршна исправа.

Инспекцискиот надзор се врши од даночни инспектори и опфаќа: проверка на правилноста и точноста на водењето на работните книги, документацијата од работењето и другата пропишана евиденција кај даночниот обврзник; проверка на законитоста и навременоста на пресметувањето и плаќањето на даноците и други јавни давачки; проверка на финансиските трансакции на даночниот обврзник; преглед на потрошниот материјал и залихите, инвентарот, суровините, полупроизводите, готови производи и основни средства; проверка на деловните и други простории во кои се врши дејноста или се чуваат добра и проверка на состојбата и вредноста на недвижностите, имотот и имотните права кои подлежат на оданочување. Даночниот инспектор самостојно ги врши работите на инспекцискиот надзор и одредува мерки за кои е овластен со закон. По правило, инспекцискиот надзор се врши во просториите на даночниот обврзник или кај лице овластено за водење на деловните книги во работно време на даночниот обврзник. Во случај кога даночниот обврзник го оневозможува инспекцискиот надзор и не обезбедува услови за негово вршење, инспекторот може да побара даночниот обврзник деловните книги и другата документација од значење за утврдување на даночните обврски или обврските на други јавни давачки да ги достави на надзор во Управата за јавни приходи.

За преземените дејствија во постапка на инспекцискиот надзор инспекторот составува записник. Даночниот инспектор е должен еден примерок од записникот да достави до даночниот обврзник во рок од 8 работни дена од денот на завршување на инспекцискиот надзор. Даночниот обврзник има право да поднесе приговор на записникот во рок од 8 работни дена од денот на неговото доставување. Доколку во приговорот се изнесат нови факти и се предложат нови докази што би влијаеле врз донесување на решението и преземањето на

други мерки, ќе се проверат изнесените факти и предложените докази и за тоа ќе се состави дополнителен записник.

Ако при инспекцискиот надзор се утврди дека даночниот обврзник не ги пресметал, неправилно ги пресметал или не ги уплатил даноците и другите јавни давачки, во секој случај ќе се донесе соодветно решение. Решението се донесува во рок од 8 дена од денот на приемот на приговорот, односно од истекот на рокот за поднесување на приговор по записникот.

Против решението, даночниот обврзник може да изјави жалба до министерот за финансии. Жалбата не го одлага извршувањето на решението.

Против решението донесено во постапка на жалба може да се поведе управен спор пред Врховниот суд на Република Македонија.

Во постапка на жалба што ја води првостепениот и второстепениот орган и при донесување на одлуките се применуваат одредбите од Законот за општата управна постапка.

Со оглед на тоа што жалбата изјавена против решение донесено во даночните постапки нема суспензивно дејство, на барање на даночниот обврзник, Управата за јавни приходи може да го одложи извршувањето на решението до донесување на решението по жалбата, но не подолго од 60 дена од денот на поднесување на барањето, а одложувањето на извршувањето може да се одобри доколку даночниот обврзник го обезбеди плаќањето на долгот. Законот за утврдување и наплата на јавните приходи предвидува и можност доколку даночниот обврзник не е во можност да ги намира даночните обврски одеднаш, директорот на Управата за јавни приходи, по претходна согласност од министерот за финансии, да може да му дозволи на даночниот обврзник обврските да ги намира со одложено плаќање или плаќање на рати, а за истото потребно е претходно да обезбеди инструмент за обезбедување на плаќањето.

Во случај кога даночниот обврзник пристигнатиот даночен долг и каматите не ги платил во пропишаниот рок, Управата за јавни приходи наплатата ја врши по присилен пат. Пред пристапување кон присилна наплата, органот за јавни приходи е должен на даночниот должник да му достави писмена опомена за да го плати даночниот долг и камата во рок од осум дена од денот на доставување на опомената на последната адреса која даночниот должник ја пријавил во Управата за јавни приходи. Присилната наплата на даночниот долг и каматата се врши врз основа на решение за одредување на присилна наплата што го донесува органот за јавни приходи кај кој даночниот должник е регистриран. Предмет на присилна наплата на даночниот должник е целокупниот имот (движен и недвижен), приходите и побарувањата на даночниот должник, освен предметите и примањата изземени од постапка за присилна наплата. Присилната наплата од имотот на даночниот должник се состои од попис со процена и продажба на имотот по пат на јавно наддавање, освен кај доброта кои подлежат на расипувања, каде продажбата се врши веднаш со непосредна спогодба. Исто така, по исклучок, доколку предмет на присилна наплата е недвижен имот и други предмети Владата на Република Македонија без јавна продажба може да ги отстапи на државни органи, ако тие се потребни за вршење на нивната дејност. Во постапка на присилна наплата е дозволена жалба во рок од осум дена од денот на доставување на решението, до министерот за финансии, во која неможе да се изнесуваат околности кои се однесуваат на утврдувањето на даночниот долг и истата нема суспензивно дејство врз извршување на решението.

Присилната наплата ја врши овластено службено лице-даночен извршител.

Органот за јавни приходи може заради наплата на даночниот долг да донесе решение за забрана на користење на средства на даночниот должник од неговите сметки, на личните примања од работен однос и на неговите побарувања, а на носителот на платниот промет, на должникот на даночниот должник, односно на исплатителот на личните примања да им наложи средствата да ги уплатат во корист на даночниот долг. И против ова решение даночниот обврзник може да изјави жалба до министерот за финансии во рок од осум дена од денот на доставување на решението за забрана на користење средства од сметка.

Со Законот е пропишано на износот на данокот што не е платен во пропишан рок да се наплаќа камата во висина од 0,05% за секој ден задоцнување.

Даночниот обврзник има право на враќање на повеќе или погрешно наплатениот данок, камата и трошоци за присилна наплата, како и камата пресметана на наплатениот износ во висина од 0,05%. Доколку барањето за враќање е поднесено од страна на даночниот обврзник, рокот за плаќање камата тече по истекот на триесетиот ден од денот на поднесување на барањето за враќање на данокот. На повеќе уплатениот данок не се пресметува и плаќа камата, а може да се врши пребивање со други должни даноци или да се користи како аконтација за нареден период.

Правото за утврдување и наплата на данокот, на каматата, трошоците за присилна наплата застарува за пет години по истекот на календарската година за која бил утврден данокот. Во рок од пет години по истекот на годината во која е извршена уплатата, застарува и правото на даночниот обврзник за враќање на неправилно уплатениот износ на данокот, каматата и трошоците за постапката. По секој прекин на рокот на застареност, започнува да тече нов рок на застареност. Апсолутниот рок на застареност за утврдување, наплата и враќање на данокот изнесува 10 години сметано од календарската година во која требало да се утврди, наплати и врати данокот.

Управата за јавни приходи може до крајот на годината да изврши отпис на даночните обврски што ги има во својата евиденција доколку истекол рокот на застареност или обврските станале ненаплатливи. Како ненаплатливи обврски се сметаат обврските од даночниот обврзник кој престанал да постои, а нема правни наследници од кои може да се намири и наплати даночниот долг, и ако висината на трошоците за наплата на даночната обврска значително ја надминува висината на ненаплатената обврска. Решението за отпис го донесува министерот за финансии по предлог на Управата за јавни приходи, со посебно решение кое се спроведува во даночната евиденција.

Пристигнатиот износ на данокот, кој моментално неможе да се наплати ни по присилен пат, привремено се отпишува како моментално ненаплатлив долг. Ако се појави можност за наплата на привремено ненаплатливиот долг, даночниот должник повторно се задолжува со привремено отпишаниот данок, под услов да не застарело правото на наплата. И за привремено отпишување на пристигнатиот данок, решение донесува министерот за финансии по предлог на Управата за јавни приходи.

Според изложеново, правата на даночните обврзници се:

- право на бесплатни информации за даночните прописи од кои произлегуваат даночните обврски за даночните обврзници;
- право на доверливост на податоците и информациите од значење за утврдување на нивните даночни обврски, со исклучок определени даночни податоци и информации да можат да бидат доставени до: Министерството за финансии, Министерството за внатрешни работи, Јавното обвинителство и судските органи, даночни органи на странска земја врз основа на меѓународна спогодба, а на други лица врз основа на писмена согласност на даночниот обврзник;
- право на даночниот обврзник да остварува увид во даночната евиденција;
- право на пропишан начин да ги користи даночните олеснувања;
- право на враќање на повеќе или погрешно наплатен данок;
- право на правни средства во постапката на утврдување, контрола и присилна наплата на даноците;
- право на судска заштита;
- право на присуство во постапките.

Обврски за даночниот обврзник:

- во пропишан рок да поднесе даночна пријава за регистрација и да ги пријави сите подоцнежни промени во регистрацијата;

- обврска за поднесување на даночна пријава на пропишан образец, во пропишан рок и на законски начин;
- обврска во законски рок сам да ја пресмета и пријави даночната обврска кај даноците на самопријавување;
- обврска да го плати данокот на начин, во рок и под услови пропишани со закон;
- обврска да дозволи вршење на даночна контрола.

Во функција на унапредување на ефикасноста на работата на Управата за јавни приходи и нејзино организирање во сервис на граѓаните кој ќе овозможи на време да се наплати доспеаниот данок и други јавни давачки, во постапка е изготвување на регулатива за даночни постапки (закон и подзаконски акти), чие заокружување треба да заврши до крајот на 2005 година.

3. Ве молиме да доставите детален опис на инфраструктурата на вашата даночна управа за ДДВ, акцизи и директно оданочување, вклучително и нивоата на вработените (систематизација) и ИТ-системите. (компјутерската поддршка).

Управата за јавни приходи е орган во состав на Министерството за финансии со својство на правно лице чија основна задача е примена на даночните прописи.

Работите на Управата за јавни приходи се вршат на три нивоа и тоа во: Генерална дирекција, 6 регионални дирекции и 24 даночни одделенија, во кои се образуваат организациони облици како основни и како внатрешни организациони облици во состав на основните организациони облици.

Во Генералната дирекција, според функционалната надлежност, организирани се следниве организациони облици:

- Сектор за работи непосредно сврзани со директорот - 6 извршители
 - а) Одделение кабинет на директорот
 - б) Одделение за меѓународна соработка и европска интеграција
- Сектор за внатрешна ревизија - 6 извршители
 - а) Одделение за ревизија на усогласеност и на системи на внатрешна контрола
 - б) Одделение за финансиска ревизија и ревизија на успешноста на работењето
- Сектор за инспекциски надзор - 4 извршители
 - а) Одделение за инспекциски надзор
 - б) Одделение за истраги
 - в) Одделение за меѓународна размена на податоци
- Сектор за даноци - 17 извршители
 - а) Одделение за данок на додадена вредност(ДДВ)
 - б) Одделение за данок на добивка
 - в) Одделение за персонално оданочување
 - г) Одделение за посебно оданочување (акцизи)
 - д) Реферат за игри на среќа
 - е) Реферат за системот на регистрирање на готовинските плаќања
- Сектор за планирање, анализа и статистика - 5 извршители
 - а) Одделение за планирање и анализирање на даночни приходи
 - б) Одделение за статистика
- Сектор за даночна евиденција и наплата - 4 извршители
 - а) Одделение за даночно книговодство
 - б) Одделение за наплата и централни операции

- Сектор за правни работи - 6 извршители
 - a) Одделение за нормативно-правни работи
 - b) Одделение за даночни постапки
 - c) Одделение за управување со човечки ресурси и едукација
 - d) Одделение за блокирани сметки
- Сектор за информатичка и комуникациона технологија - 10 извршители
 - a) Одделение за проектирање на информациона систем
 - b) Одделение за апликативен развој и имплементација на информациона систем
 - c) Одделение за компјутерско-комуникациона инфраструктура на информациона систем
 - d) Одделение за техничка поддршка, имплементација, одржување, обука и обработка на податоци
- Сектор за административно-технички и помошни работи - 10 извршители
 - a) Одделение за сметководство и материјално-финансиско работење
 - b) Одделение за административно-технички и помошни работи

Во регионалните дирекции работите и задачите се извршуваат преку следниве организациони облици:

- Одделение за регистрација и услуги на даночни обврзници
 - a) Отсек за регистрација на даночни обврзници
 - b) Отсек за регистрација на фискални апарати
 - c) Отсек за услуги на даночни обврзници
- Одделение за оперативни активности
 - a) Отсек за процесирање со три реферати и тоа: реферат за прием, комплетирање и архивирање на даночни пријави; реферат за внес на податоци и реферат за корекција на грешки
 - b) Отсек за процедури
 - c) Отсек за даночно книговодство
 - d) Отсек за поврат на ДДВ и акцизи на посебни субјекти (само во Регионална дирекција -Скопје)
 - e) Отсек за анализа
- Одделение за утврдување на даноци
 - a) Отсек за утврдување на персонален данок на вршители на дејности
 - b) Отсек за утврдување на персонален данок на граѓани
 - c) Отсек за даноци на имот и комунална такса, кој само во Регионална дирекција-Скопје, е организиран со два реферата и тоа: реферат за данок на имот и комунална такса и реферат за данок на наследство и подарок и за данок на промет на недвижности и права
- Одделение за инспекциски надзор
- Одделение за присилна наплата
- Одделение за правни и административни работи
 - a) Отсек за правни работи со реферат за блокирани сметки
 - b) Отсек за административно-технички и општи работи
- Одделение за одржување на информациона систем

Во даночните одделенија работите и задачите се извршуваат преку следниве организациони облици и тоа:

1. Отсек за регистрација и услуги на даночни обврзници
2. Отсек за утврдување на даноци
3. Отсек за правни и административно-технички и општи работи

Бројот на извршителите во регионалните дирекции и даночни одделенија на Управата за јавни приходи зависи од големината на регионалната дирекција и од бројот на даночните обврзници кои припаѓаат на таа дирекција, а севкупно во сите регионални дирекции има 1178 извршители или вкупно во Управата за јавни приходи со Генерална дирекција, со состојба септември 2004 година, вработени се 1246 лица. Бројот на вработени во регионалните дирекции со Даночни одделеније е следен: Регионална дирекција-Скопје вкупно 252 вработени, Регионална дирекција-Битола 225, Регионална дирекција-Прилеп 203, Регионална дирекција-Штип 205, Регионална дирекција-Струмица 131 и Регионална дирекција-Тетово 162 вработени. Во Генералната дирекција на Управата за јавни приходи вработени се 68 лица.

Даночниот информационален систем на Управата за јавни приходи - ДАНИС се состои од следните потсистеми :

1. Систем за регистрација на даночните обврзници и систем за посебни регистрации на даночните обврзници по видови на даноци (регистрација за целите на ДДВ и акцизи);
2. Систем за евидентирање на обврските кои произлегуваат од законите за посебни јавни давачки (даноци, такси, придонеси) - ДДВ, данок на добивка, акцизи, делумно персонален данок од плати, персонален данок од вршење дејност, персонален данок од земјоделска дејност, даноци на имот, комунална такса, придонес за пензиско и инвалидско осигурување за земјоделци до 2003 година;
3. Систем за евиденција на предмети од инспекциски надзор;
4. Систем за евиденција на фискални апарати.

Регистрацијата на даночните обврзници, евиденциите за даноците кои се приход на Буџетот на Република Македонија (освен акцизи), евиденциите за предметите од инспекциски надзор и евиденцијата на фискални апарати се водат во 6 регионални дирекции. Истите во свој состав имаат даночни одделенија во чија надлежност се локалните даноци, такси, персоналниот данок на граѓани и вршители на дејност. Евиденциите за акцизи се водат на централно ниво, во Генералната дирекција на Управата за јавни приходи. Во Генералната дирекција на Управата се врши автоматско вчитување на податоци од други институции, како и подготовка на податоци што Управата ги разменува со други институции.

Компјутерско-комуникационата инфраструктура на ДАНИС информациониот систем опфаќа 31 мрежна локација (Генерална дирекција на Управата, 6 регионални дирекции и 24 даночни одделенија). Мрежниот сервис е IP-VPN во функција на 29 локации. Во останатите две локации, обезбедувањето на овој мрежен сервис е во тек.

Вкупниот број на продукциски сервери е 21, централен сервер лоциран во Регионална дирекција на УЈП-Скопје, сервер во Генерална дирекција на УЈП, 6 сервери во регионалните дирекции на УЈП во Скопје, Битола, Прилеп, Струмица, Тетово и Штип и 13 во даночните одделенија во Велес, Винаца, Гевгелија, Гостивар, Кавадарци, Кратово, Крива Паланка, Крушево, Охрид, Радовиш, Ресен, Свети Николе и Струга. Даночните одделенија Берово, Валандово, Дебар, Делчево, Кочани, Куманово, Македонски Брод, Неготино и Пробиштип, работат на продукцискиот сервер во соодветната регионална дирекција. За даночните одделенија Демир Хисар и Кичево евиденциите во надлежност на овие даночни одделенија се вршат на серверот во соодветната регионална дирекција, но сеуште немаат мрежен пристап. До податоците во склоп на ДАНИС информациониот систем може да се пристапи од било која мрежна локација. Серверот за база на податоци е INFORMIX, а оперативни системи се AIX, Дигитал UNIX и LINUX. Синхронизацијата на податоци е двонасочна, кои и од централниот сервер, и се прави еднаш дневно.

Основен идентификатор во базата на податоци за даночниот обврзник е единствениот даночен број. Овој идентификатор се користи и од страна на други институции (при обавување на платен промет, се искажува во царински декларации, во трезорскиот систем).

Базата на податоци на Управата за јавни приходи содржи и податоци добиени од други институции и имаат контролна функција на податоците добиени од даночните обврзници. Тие се обезбедуваат по пат на размена на податоци регулиран со потпишани протоколи за размена на податоци или врз база на барања. Таква размена постои со следните институции: Царинската управа на Република Македонија, Народната Банка на Република Македонија, Клириншки интербанкарски системи, Фонд за пензиско и инвалидско осигурување, Фонд за здравствено осигурување, Централен регистар, Министерство за внатрешни работи, Државен завод за статистика, Агенција за вработување.

Дел од книговодствените евиденции во даночните одделенија кои немаат продукциски сервер се надвор од ДАНИС информационален систем и во тек се активности за вклучување на овие евиденции во ДАНИС.

Даночниот информационален систем (ДАНИС) на Управата за јавни приходи е во развој. Имено, одредени даночни евиденции се веќе воспоставени, но истовремено, евиденциите за одредени видови даноци сеуште не се автоматизирани, а кај веќе постојните апликативни решенија се наметнува потребата од нивна доработка или заменување со нови.

За подобрување на сервисот кон даночните обврзници Управата има развиена сопствена веб страна преку која даночниот обврзник може да се информира за законските и подзаконските акти од областа на даночната политика, да превземе обрасци за пријавување на даноци, да добие основни податоци за регистрацијата на даночните обврзници правни лица и да контактира преку електронска пошта со Управата.

Информатичката поддршка, во однос на информатички кадар е воспоставена на две нивоа. Секторот за информатичка и комуникациона технологија е во Генерална дирекција на Управата со 4 одделенија: Одделение за проектирање на информационалниот систем, Одделение за апликативен развој на информационалниот систем, Одделение за компјутерско-комуникациона инфраструктура на информационалниот систем и Одделение за техничка поддршка, имплементација, одржување, обука и обработка на податоци. Во секоја регионална дирекција на Управата постои одделение за одржување на информационалниот систем.

4. Ве молиме доставете статистички податоци за мерките против даночна евазија за 2001-2003 година. Посебно, колку дополнителни даноци биле побарани од Даночната Управа, во кој однос биле прибраните дополнителни даноци, колку даночни криминали биле истражувани од Полицијата, против колку од нив е покрената постапка и колку обвиненија се покренати? Колку пресуди се изречени?

Во периодот 2001-2003 година беа преземени повеќе активности на планот на намалување на даночната евазија. Покрај, различните форми на информирање на даночните обврзници, нивната обука и задолжувањето на обврзниците со користење на опрема за регистрирање на готовинските плаќања, беа преземени и мерки од страна на инспекцискиот надзор.

За односот меѓу наплатените приходи по постапка на контрола и вкупно остварените даночни приходи (без царина и увозни давачки), за периодот 2001-2003 година, се посочува следниот Преглед:

Табела: Споредба на наплатени даночни приходи по контрола и вкупно наплатените приходи во буџет во период 2001-2003 МКД				
Период	Утврдени неправилности во постапка на контрола	Наплатени приходи по контрола во Буџет (75%+25%)	Наплатени во Буџет национални даночни приходи (без царина и увозни давачки)	Учество на наплатени приходи по контрола во однос на наплатени

				приходи во Буџет во %
2001	3.055.450.000,00	497.885.000,00	41.327.829.000,00	1,20
2002	2.982.501.000,00	220.008.000,00	47.709.243.000,00	0,46
2003	4.566.221.000,00	549.897.000,00	42.545.359.000,00	1,29
Извор: Управа за јавни приходи и Министерство за финансии; Обработка: Управа за јавни приходи				

Учеството на вкупниот наплатен износ на националните даноци по контрола, во однос на вкупниот наплатен износ во Буџетот, без износот на данокот на меѓународна трговија (царина и други увозни давачки и такси), одделно по години изнесува, 1,20% во 2001 година, 0,46% во 2002 година и 1,29% во 2003 година. Во износот на наплатените приходи по контрола не е вклучен и износот на наплатен данок на додадена вредност (ДДВ) во текот на контролата (кој, поради начинот на уплатување е искажан во наплатени приходи во Буџетот), како и делот на износот по основ на пребивање на обврските на долгуваниот данок од страна на државата кон истите даночни обврзници.

Во поглед на истражуваните кривични дела, како и бројот на покренати постапки, состојбата е следна:

Табела: Број на истражувани даночни кривични дела и покренати постапки во период 2001-2003		
Период	Истражувани кривични даночни дела	Покренати постапки
2001	126	111
2002	91	82
2003	120	109
Вкупно	337	302
Извор: Министерство за внатрешни работи Обработка: Министерство за внатрешни работи		

Еден дел од истражуваните случаи поради немање доволно елементи дека е сторено кривично дело (35) не се покренати постапки.

Што се однесува до покренатите обвиненија и изречените пресуди, за соодветниот период, во продолжение ги презентираме податоците. Изнесените податоци во соодветната табела не се однесуваат на случаи, туку на пријавени, обвинети и осудени полнолетни лица за кривично дело “Даночно затајување”.

Табела: Број на пријавени обвинети и осудени полнолетни лица во периодот 2001-2003			
Наслов	Пријавени полнолетни лица	Обвинети полнолетни лица	Осудени полнолетни лица
2001	280	95	68
2002	411	99	74
2003	204	146	114
Вкупно	895	340	256
Извор: Државен завод за статистика Обработка: Државен завод за статистика			

5. Ве молиме доставете информација за корупцијата во Даночната Управа. Како се справувате со ваквите случаи? Има ли случаи кои стигнале на суд?

Со цел за спречување на корупцијата, Управата за јавни приходи пристапи кон преземање на соодветни активности. Во 2002 година се формира Сектор за внатрешна контрола, кој со воспоставување на новата организациона поставеност во 2004 година прерасна во Сектор за внатрешна ревизија. Преку Одделението за ревизија на усогласеност и на системите на внатрешна контрола, помеѓу другото се врши проценка на усогласеност на работењето со законите, подзаконските и интерните акти што се во сила и контрола на постапување по

поднесени жалби во врска со однесувањето и работењето на даночните службеници. Како резултат на извршените контроли, беа утврдени 3 случаи на незаконско работење, при што Управата за јавни приходи презеде мерки за утврдување на дисциплинска одговорност за сторен дисциплински престап согласно Законот за државни службеници ("Службен весник на РМ" бр. 59/00, 112/00, 34/01, 103/01, 43/02, 98/02, 17/03, 40/03, 85/03, 17/04 и 69/04) и во сите три случаи е изречена мерката- престанок на работен однос. За два од овие случаи поведени се судски постапки од работен однос кои сеуште се во тек.

Како втора мерка во областа на спречување на корупцијата во Даночната управа, е воведувањето на бесплатна телефонска линија 198, преку која е дадена можност на граѓаните да пријавуваат и случаи на корупција на службеници од даночната администрација. Имено, секој граѓанин доколку не е задоволен од третманот или услугата добиени од вработените или во остварувањата на своите права и обврски наишол на нечесен и непрофесионален однос, може да се јави на телефонскиот број 198, чиј повик е бесплатен и анонимен.

Целите на воведувањето на бесплатната телефонска линија 198 се: пријавување на злоупотреба на службената функција на вработените во Управата за јавни приходи, давање информации за затајување на данокот и неиздавање на фискални сметки.

Исто така, воспоставена е обврска на вработените за пријавување на имотната состојба, како и промените што дополнително настануваат кај истата.

С. Приходи

1. Ве молиме да доставите детален опис и соодветни статистички податоци за целокупната структура на приходи (даноци и социјални доприноси) и нивните главни компоненти (според ОЕЦД класификација на приходи).

Вкупните приходи на Република Македонија за периодот од 1 јануари до 31 декември 2003 година изнесуваат 84.087 милиони денари или приближно 1.372 милиони Евра

Структура на остварените приходи за 2003 година	Вкупно 2003	%
ВКУПНИ ПРИХОДИ	84.087	100,00%
Даноци и придонеси	77.055	91,64%
Даноци	49.840	59,27%
Персонален данок на доход	7.502	8,92%
Данок на добивка	3.271	3,89%
ДДВ	21.175	25,18%
Акцизи	11.241	13,37%
Увозни царини	6.140	7,30%
Други даноци	476	0,57%
Данок на финансиски трансакции	31	0,04%
Комунални такси	4	0,00%
Придонеси	27.216	32,37%
Придонес од пензиско осигурување	17.574	20,90%
Од плати	16.802	19,98%
Од други приходи	307	0,36%
Други приходи од приватен сектор	394	0,47%
Од индивидуални земјоделски производители	71	0,08%
Придонес за вработување	1.224	1,46%
Од плати	1.223	1,45%
Од самовработување	0	0,00%
Од плати добиени од странство	1	0,00%
Придонеси од здравствено осигурување	8.418	10,01%
Неданочни приходи	6.331	7,53%

Профит од јавни финансиски институции	1.807	2,15%
Профит на националната банка	0	0,00%
Агенција за санација на банки	325	0,39%
Други приходи на сопственост	108	0,13%
Камати на депозити	243	0,29%
Профит од „Телеком“	1.131	1,35%
Административни такси	1.369	1,63%
Казни	169	0,20%
Судски такси	539	0,64%
Административни такси	661	0,79%
Здравствена партиципација	485	0,58%
Други административни такси	370	0,44%
Други неданочни приходи	693	0,82%
Приходи од концесијата на ОТЕ	0	0,00%
Такси од фондот за патишта	1.607	1,91%
Капитални приходи	576	0,69%
Станови	461	0,55%
Друго	94	0,11%
Дивиденди	21	0,02%
Странски донации	1	0,00%
УНХЦР	0	0,00%
Холандија	0	0,00%
Европска Комисија (бегалци)	0	0,00%
Други	1	0,00%
Приходи од заеми	123	0,15%

Напомена: Податоците не се консолидирани бидејќи не се вклучени локалните даноци за кои во овој момент не постојат податоци
Извор: Сектор за трезор, Министерство за финансии

2. Колку, во проценти од вкупните државни приходи се остварени од ДДВ, акцизи, данок на доход и добивка и добивка од капитал, респективно?

Даночни приходи како % од вкупните приходи на државата за 2003 година	%
Персонален данок	8,92%
Данок на добивка	3,89%
ДДВ	25,18%
Акцизи	13,37%
Увозни царини	7,30%

Забелешка: Приходите од капитални добивки се веќе вклучени во приходите од персонален данок и од данок на добивка.

3. Кој е односот на собраните даноци во 2002 (табела):

Структурата на собраните даноци во законскиот рок, собраните даноци после истекот на законскиот рок односно со закаснување како и воопшто не собраните даноци во 2002 година е следна :

	% собрани на датата	% собрани после датата	% воопшто не се собрани
ДДВ	83,05	10,03	6,92
Акцизи	88,93	10,59	0,49
Данок на добивка	71,19	20,70	8,12
Персонален данок	81,30	5,69	13,02
Извор: Управа за јавни приходи; Обработка: Управа за јавни приходи			

Податоците за структурата по рочност и ненаплативост за персоналниот данок на доход и данокот на добивка, поради немање на целосна евиденција, се проценети. Несобрани даноци се оние кои не се наплатени во соодветната календарска година.

4. Каква е вашата проценка за сивата економија и како ја пресметувате?

Во изминатиот период во Република Македонија правени се обиди за обработување на сивата економија, односно, за некои аспекти на таквиот вид економија. Имено, во периодот, јули 1996 - јули 1997 година се работеше на изготвување на научно-истражувачки проект за димензиите на сивата економија во Република Македонија, а од 2003 година се отпочна со презентација на статистички податоци за корекциите за постигнување на сеопфатност на БДП (досега се објавени податоци за 2000, 2001 и за 2002 година).

Научно-истражувачкиот проект “Димензиите на сивата економија во Република Македонија”, по порачка на тогашното Министерство за развој се изготви од страна на работна група на научни и стручни работници. Истиот, меѓутоа, се води како незавршен проект и не бил предмет на разгледување ниту од страна на Владата, ниту од страна на било кој државен орган. Во овој проект се опфатија активностите што се остваруваат надвор од законската регулатива и државната контрола. Во него, се применија следните методи и по нив, се добија следните податоци за висината на сивата економија:

- метод на користење прашалници - 36% (1996)
- метод на дискрепанца - 38% (1994)
- монетарната метода - 65,9% (1994) и 44,2% (1996)
- импресионистичка метода - 33,3% (1994) и 27,5% (1995)

Покрај претходното, во проектот, се констатираат уште два моменти. Првиот, дека, е присутна тенденција на намалување на сивата економија и вториот, дека, „големата сива економија кај нас најочигледно се манифестира преку загубените потенцијални фискални приходи. Се смета, дека, ако нејзината големина е 35% од БДП, тогаш губиме околу 200 милиони долари годишно помалку приходи во буџетската каса.

ИЗБОР: Научно-истражувачкиот проект “Димензиите на сивата економија во Република Македонија”

Не постојат понови релевантни истражувања за димензиите на сивата економија во РМ направени од домашни истражувачи, но познати ни се резултатите презентирани во компаративната студија за големината на сивата економија во 22 земји во транзиција и 21 земја на ОЕЦД (Friedrich Schneider, The Size and Development of the Shadow Economies of 22 Transition and 21 OECD Countries, IZA DP No. 514, June 2002).

Проценката за просечната големина на сивата економија во РМ во периодот 2000/2001, со примена на т. н. DYMIMIC (dynamic multiple indicators and multiple causes) метода изнесува 45,1 %. Притоа, треба да се има предвид дека дефиницијата за сивата економија што ја користи Шнајдер во своето истражување ги опфаќа и незаконските активности и дел од активностите во рамки на натуралното производство.

Со цел, постигнување сеопфатност во статистичките пресметки на бруто-домашниот производ, надлежната институција - Државниот завод за статистика, презема активности за усвојување на соодветни методолошки решенија. Таа беше вклучена и во Пилот проектот на Еуростат “Исцрпност на националните сметки” (проект во кој беа вклучени 11 земји кандидати за членство во ЕУ и Република Македонија). Во рамките на овој проект, врз основа на заеднички дефиниции и врз основа на заеднички консултации со експерти од Еуростат, беа спроведени детални анализи за статистичко идентификување на производните активности кои се надвор од досегот на стандардните статистички истражувања (неопфатена економија), при што, секоја земја ги имаше предвид спецификите на својот економски и статистички систем. Во

пресметките на бруто-домашниот производ се извршени корекции на два типа на неопфатената економија:

- Економско прикривање (потценетост - нереално прикажување на финансиските резултати)
- Неформален сектор (нерегистрирани работници, нереално прикажување на финансиските резултати)

Проценките за постигнување сеопфатност на БДП се вршат на деловните субјекти од Секторот нефинансиски претпријатија и од Сектор домаќинства.

По пат на пресметките, се проценува дека, учеството на неопфатената економија во БДП на ниво на вкупна економија изнесува околу 14%. Притоа, презентираниот податок треба да се сфати единствено како статистички пристап во мерењето на производните активности кои не се следат во стандардните статистички истражувања и анкети и не треба да се поистоветува со вообичаеното сфаќање на сивата економија.

Во тек се активности за идентификување на неопфатената економија согласно “Прирачникот за мерењето на неопфатената економија” од ОЕЦД како обврска за Државниот завод за статистика на РМ во рамките на Проектот за неопфатена економија за земјите од Западен Балкан, кој започна да се реализира во 2004 година во организација на Еуростат и ОЕЦД.

ИЗБОР: Државен завод за статистика, “Методи за постигнување на сеопфатност на бруто-домашниот производ на Република Македонија”, бр. 3.8.2.01 и Публикацијата на Државниот завод за статистика “Бруто домашен производ во Република Македонија, 2001” бр. 3.4.3.02 435 и “Бруто домашен производ во Република Македонија, 2002” бр.

5. Ве молиме објаснете како е организирана вашата даночна контрола, како функционира и со какви ресурси располага. Исто така, која е вашата стратегија за контрола на ДДВ, директните даноци и акцизите? Во овој контекст Ве молиме потенцирајте, која институција (или институции) се надлежни за воспоставување на општата стратегија за контрола и кои се главните карактеристики на таа стратегија.

Даночната контрола во Управата за јавни приходи е организирана преку Секторот за инспекциски надзор во Генерална дирекција Скопје, одделенијата за инспекциски надзор во регионалните дирекции и отсеците за инспекциски надзор во даночните одделенија од соодветната регионална дирекција. Регионалната дирекција Скопје функционира без даночни оделенија.

Секторот за инспекциски надзор е одговорен да обезбеди, преку соодветна методологија, единствен пристап во подготвувањето и извршувањето на даночната контрола и ја координира работата по регионалните дирекции.

Даночната контрола, која опфаќа надзор над спроведувањето и примената на даночните прописи од страна на даночните обврзници, ја вршат даночни инспектори од одделенијата за инспекциски надзор во регионалните дирекции. Даночните инспектори поседуваат легитимација и се самостојни во вршење на работите и преземање на мерки за кои се овластени со закон. Даночната контрола отпочнува со издавање на налог за контрола врз основа на годишен план за контрола и оперативни- тримесечни планови за контрола, при што е воспоставен систем на селекција на контрола. Даночната контрола, по правило, се врши во просториите на даночниот обврзник или кај лице овластено за водење на деловните книги во работното време на даночниот обврзник. Доколку даночниот обврзник не го овозможи инспекцискиот надзор и не обезбеди услови за негово вршење инспекторот може да бара даночниот обврзник деловните книги и другата документација да ги достави на надзор во Управата за јавни приходи. Кога постои основано сомнение дека даночниот обврзник врши дејност во станбени простории инспекторот може да изврши преглед на тие простории врз

основа на налог од надлежен суд, што е во функција на почитување на правото на приватност на даночниот обврзник.

Управата за јавни приходи севкупно, а и во делот на инспекцискиот надзор се соочува со недоволна и несоодветна кадровска екипираност, која, заради подигање на степенот на ефикасност и ефективност треба во што покус рок да се подобри. Имено, Управата за јавни приходи има вкупно 270 даночни инспектори од кои 72 во Регионална дирекција Скопје; 46 во Регионална дирекција Битола; 47 во Регионална дирекција Прилеп; 48 во Регионална дирекција Штип; 26 во Регионална дирекција Струмица; 31 во Регионална дирекција Тетово.

Истовремено во Управата за јавни приходи, заклучно со 30.06.2004 година се регистрирани 100.456 даночни обврзници, од кои 40.549 во Регионална дирекција Скопје, 13.611 во Регионална дирекција Битола, 10.356 во Регионална дирекција Прилеп, 8.462 во Регионална дирекција Струмица, 12.409 во Регионална дирекција Тетово и 15.069 во Регионална дирекција Штип.

Управата за јавни приходи самостојно е надлежна за воспоставување на општата стратегија за даночната контрола како и за утврдување на стратешките цели за развој на Управата за јавни приходи.

За унапредување на работата на Управата за јавни приходи изготвен е и донесен Стратешки план за развој на Управата за јавни приходи за период, 2004-2007 година, во кој е опфатена и стратегијата за развој на даночната контрола.

Стратегијата за развој на даночната контрола се состои во следното: донесување на регулатива за даночни постапки, компатибилна со законодавството со Европската Унија, која опфаќа донесување на закон за даночни постапки и подзаконски акти за негово спроведување. Законот за даночни постапки, меѓу другото, ќе ја регулира и постапката за спроведување на даночна контрола, која ќе се заснова на следните начела: теретот на докажување во даночната постапка да го носи органот за јавни приходи-за фактите за кои се заснова основот за постоењето на даночната обврска, а на даночниот обврзник-за фактите од значење за намалување или укинување на даночниот долг, за разлика од сегашната регулатива теретот на докажување е целосно на Даночната управа; воспоставување на ефикасен систем на достава која во овој момент е еден од основните проблеми на ефикасноста на Управата за јавни приходи; обезбедување на законитост и рамноправност во оданочувањето; даночната контрола да се врши кај сите даночни обврзници и други лица кои располагаат со факти и докази за оданочувањето, кое подразбира давање фер и еднаков третман на даночните обврзници; давање третман на налогот за контрола на управен акт, односно даночниот обврзник да има право на приговор, кое право, согласно постојната регулатива не постои; даночната контрола да се врши со еднакво внимание во поглед на сите битни факти, како оние кои не одат во полза на даночниот обврзник, така и оние кои одат во негова полза; даночната контрола да се насочи на битни факти кои може конечно да ја зголемат или намалат даночната основа и нејзиното траење да го ограничи на потребното време; даночната контрола да биде насочена кон суштинското така што даночниот инспектор да ги определи тежиштата на контролата, а областите кои не се значајни за оданочувањето да се исклучат; имплементирање на системот на проценка во случај кога инспекторот не може да ги провери, утврди или пресмета основите на оданочувањето.

Во функција на унапредување на даночната контрола, во стратегијата е проектирана активноста на формирање досиеја на даночните обврзници, кои не само што ќе ја олеснат контролата, туку ќе треба да овозможат постојана комуникација со даночните обврзници и ажурирање на книговодствената евиденција; допрецизирање на документацијата што треба да ја содржи инспекторското досие, што треба да послужи за собирање на сите акти сврзани за една контрола од страна на даночниот инспектор на еден даночен обврзник, со што ќе се овозможи на лесен и разбирлив пристап овозможување на ефикасна подготовка на даночните инспектори за извршување на наредните контроли.

Покрај, планирањето на контролите на ДДВ, директните даноци и акцизите, се планираат и други видови на контроли и тоа: контроли кај приредувачите на игри на среќа и на забавни игри, контрола на примена на Законот за регистрирање на готовинските плаќања, контроли на надоместокот на концесии, заеднички контроли со Фондот за здравствена заштита и Фондот за пензиско и инвалидско осигурување, контрола на трансформацијата на претпријатијата со општествен капитал и други видови на јавни давачки.

II. ИНДИРЕКТНО ОДДАНОЧУВАЊЕ

A. Општо

1. Ве молиме наведете ги елементите на вашето законодавство кои се однесуваат на ДДВ и акцизите кои би можеле да обезбедат:

а) повисоко ниво на даноци за увезените стоки од нивото на даноци кое е пропишано за слични домашни производи (член 90 од ЕУ Договорот од Амстердам);
б) враќање на данокот за извезени производи кој го надминува домашниот данок кој за нив е пропишан (член 91 од ЕУ Договорот од Амстердам)

а)

Во Законот за Данокот на додадена вредност ("Службен весник на РМ", бр.44/99, 59/99, 86/99, 11/00, 8/01, 31/01, 21/03 и 19/04) нема повисока стапка за увозните добра од онаа која е пропишана за домашните добра.

Во Законот за акцизите ("Службен весник на РМ", број 32/01, 50/01, 52/01, 45/02, 98/02, 24/03 и 96/04) има повисока стапка за увозните тутунските добра: пури, цигарилоси и цигари. Висината на акцизата за домашните и за увезените пури и цигарилоси се изедначи на 01.01.2005 година, а за цигарите изедначувањето ќе настане на 01.01 2007 година. (За временската рамка на усогласувањето на стапките на акцизите види подетално 10_C_II_3).

б)

За извршениот извоз се остварува право на враќање на претходниот данок само во висина на пресметаниот ДДВ во земјата, а никогаш повисок од оној искажан во документот за влезните исполнувања (фактура, увозната царинска декларација и сл.).

B. Данок на додадена вредност

1. Ве молиме да доставите копија од законодавството на вашата земја за ДДВ (на еден од службените јазици на ЕУ), вклучително и друго законодавство поврзано со ДДВ, како насоки/водичи за администрацијата и сл.

Во прилог Ви ги доставуваме Законот и подзаконските акти поврзани со ДДВ

1. Закон за данок на додадена вредност ("Службен весник на РМ" бр.44/99, 59/99, 86/99, 11/00, 8/01, 31/01, 21/03 и 19/04), види 10_Анекс_03,

2. Правилник за спроведување на законот за данокот на додадена вредност ("Службен весник на РМ" бр.65/99, 17/00, 28/00, 66/00 и 29/03), види 10_Анекс_09,

3. Правилник за формата и содржината на пријавата за регистрација за данокот на додадена вредност ("Службен весник на РМ" бр.29/03), види 10_Анекс_10,
4. Правилник за формата и содржината на даночната пријава на данокот на додадена вредност ("Службен весник на РМ" бр.29/03), види 10_Анекс_11,
5. Одлука за утврдување на добрата и услугите кои подлежат на повластената стапка на данокот на додадена вредност (ДДВ-Одлука) - ("Службен весник на РМ" бр.22/03), види 10_Анекс_12,
6. Правилник за начинот на примена на законот за ДДВ кај лица со сопственичка, организациска или управувачка поврзаност кои можат или на кои им е наложено да се регистрираат како еден даночен обврзник ("Службен весник на РМ" бр.22/04), види 10_Анекс_13,
7. Упатство за примена на законот за данокот на додадена вредност ("Службен весник на РМ" бр.22/04), види 10_Анекс_14,
8. Правилник за спроведување на ослободувањето од царина и други давачки, акциза и данок на додадена вредност (ДДВ), при увоз на добра-стоки и за обезбедување на средства за плаќање на акциза и ДДВ за прометот на добра и услуги во земјата, потребни за реализирање на проекти финансирани со парични средства на странски донатори ("Службен весник на РМ" бр.54/03 и 58/03), види 10_Анекс_15,
9. Упатство за начинот на спроведување на ослободувањето од царина и други давачки, акциза и данок на додадена вредност (ДДВ), при увоз на добра-стоки и за обезбедување на средства за плаќање на акциза и ДДВ за прометот на добра и услуги во земјата, потребни за реализирање на проекти финансирани со парични неповратни средства на странски донатори ("Службен весник на РМ" бр.54/03 и 58/03), види 10_Анекс_16.

2. Ве молиме да дадете детален опис на сегашниот ДДВ режим, а посебно во следниве области:

- a) даночни обврзници (на пр. услови за подлежност на оданочување, горни граници за оданочување итн.), лицата кои подлежат на плаќање данок; (кој го плаќа данокот);
 - i) Одговорот треба да го опфати и ДДВ третманот на државните органи и јавните установи, нерезидентните даночни обврзници, мали и средни претпријатија, непрофитни организации, слободни професии, здруженија на претпријатија, групации итн.;
 - ii) Колку во вашата земја има даночни обврзници на ДДВ?
- b) обем на даночни трансакции (при набавка на стоки, вклучувајќи и недвижности и услуги (вклучувајќи лични набавки за приватна употреба);
- c) увоз (оданочување, суспензивни режими, изземања, исклучоци итн.). Како стоките кои што се наоѓаат под режим на суспензија се третираат од аспект на ДДВ?
- d) извоз (изземања);
- e) изземање без олеснување од ДДВ оданочување
- f) место на набавка (стоки и услуга);
- g) настанување на даночната обврска и можност за наплата на данок
- h) стапки на ДДВ, вклучувајќи ја и примената на нулта стапка (нивоа и обем на примена). Дали намалените стапки на ДДВ се утврдени на ниво кое во вообичаени случаи дозволува потполно намалување на даночниот инпут? Дали давањето на услуги подлежи на посебна стапка на ДДВ?
- i) обем на примена и постапки (одобрување/рефундирање на ДДВ) во однос на правото на намалување односно одбивање. Колку време во просек е потребно да се врати ДДВ на трговецот, на пример во случај на извоз? Постојат ли било какви ограничувања на правото на одбивање на ДДВ, и ако постојат кои се тие ограничувања?
- j) правото на намалување на ДДВ износот по даночен обврзник;

к) специјални режими (мали и средни претпријатија, второкласна стока, уметнички дела, колекционерски предмети, фиксна наплата шема за земјоделците, туристички агенции, постапки за поедноставување, инвестициско злато итн.)

л) правила со кои се уредува администрацијата и евиденцијата, вклучувајќи ја и регистрацијата, евиденцијата и сметките; (фактурите)

м) Оценка и жалби (поврат на ДДВ, оценки и прибирање, процедура за одобрување и рефундирање, казни, жалбена постапка, меѓународна заедничка помош и спроведување на ДДВ жалбите);

н) транзициони и привремени мерки на постоечкиот систем на ДДВ;

о) даночни обврзници кои немаат седиште во вашата земја (обврски, право за поврат на ДДВ, и сл.)

р) контролни процедури:

i) Дали контролата на ДДВ е вклучена во контролата на останатите даноци или контролите се вршат посебно?

ii) Колку даночни службеници се вклучени во контролата на ДДВ, без царината?

iii) Какво е вашето искуство во размената на информации за даночни цели?

а)

Даночен обврзник е лице кое трајно или повремено самостојно врши стопанска дејност, независно од целите и резултатите од оваа дејност (чл 9 став 1 од Законот за данокот на додадена вредност, "Службен весник на РМ" бр.44/99, 59/99, 86/99, 11/00, 8/01, 31/01, 21/03 и 19/04), а кое во рамките на дејноста врши промет на добра и услуги во земјата со надоместок (член 2 став 1 од Законот за данокот на додадена вредност).

Сите даночни обврзници чиј вкупен промет (освен прометот ослободен од данок без право на одбивка на претходниот данок) во изминатата календарска година надминал износ од 1.300.000 денари или чиј вкупен промет се предвидува на почетокот од вршењето на стопанската дејност дека ќе го надмине износот, обврзани се на задолжителна регистрација за ДДВ (член 51 став 1 од Законот за данокот на додадена вредност).

Даночните обврзници кои не го надминуваат овој износ, можат доброволно да се регистрираат за ДДВ (член 51 став 3 од Законот за данокот на додадена вредност), и притоа остануваат регистрирани најмалку во рок од пет календарски години независно од висината на вкупниот промет (член 51 став 7 од Законот за данокот на додадена вредност).

Даночниот обврзник е даночен должник за плаќање на данокот на додадена вредност.

и)

Државните органи, органите на единиците на локалната самоуправа и другите јавно-правни тела не се даночни обврзници за оној дел од нивните дејности, што се ограничува на извршувањето на јавни функции (член 10 став 1 од Законот за данокот на додадена вредност). Тие се даночни обврзници во случаите, доколку во рамките на одредена стопанска дејност вршат промет, кој според овој закон е оданочив кај другите даночни обврзници (член 10 став 1 од Законот за данокот на додадена вредност).

Јавните претпријатија се секогаш даночни обврзници, а останатите јавно-правни тела се даночни обврзници доколку извршуваат промет кој се оданочува со данокот на додадена вредност.

Нерезидентните даночни обврзници доколку вршат оданочив промет во нашата земја стануваат даночни обврзници на РМ со исти права и обврски како домашните даночни обврзници.

Во случај на промет, извршен од страна на даночен обврзник-нерезидент, кој нема ниту седиште, ниту подружница во Република Македонија, а местото на прометот според нашиот Законот за данокот на додадена вредност е во Република Македонија, даночен должник за плаќање на данокот на додадена вредност е домашниот субјект-примател на доброто или корисник на услугата, доколку истиот е даночен обврзник или јавно-правно тело.

Законот за данокот на додадена вредност не предвидува никакви посебни одредби за оданочување на мали и средни претпријатија. Исклучок е за оние субјекти кои се под прагот на

задолжителна регистрација за целите на данокот на додадена вредност кои што не подлежат на регистрација, а за кои е предвидена можност за доброволна регистрација.

Непрофитните организации можат да бидат обврзници на ДДВ, само доколку извршуваат промети кои се оданочуваат со ДДВ.

Вршителите на самостојните дејности, исто така, се даночни обврзници доколку вршат промет која се оданочува со ДДВ.

Повеќе лица регистрирани за данокот на додадена вредност, кои така ќе одлучат заради нивната сопственичка, организациска или управувачка поврзаност можат да се регистрираат како еден даночен обврзник за целите на ДДВ (член 9-а став 1 од Законот за ДДВ)

Надлежниот даночен орган доколку кај одделни лица, кои се посебни даночни обврзници регистрирани за данокот на додадена вредност, утврди нарушување на даночните принципи или можност за нивно нарушување, со решение ќе им наложи да се регистрираат како еден даночен обврзник за ДДВ. (член 9-а став 2 од Законот за ДДВ)

ii)

Бројот на даночни обврзници регистрирани за целите на ДДВ на 31 декември 2003 година изнесуваше 30.763. Од нив 2.645 данокот го пресметуваат и плаќаат месечно, 27.924 тримесечно и 194 годишно.

b)

Предмет на оданочување со ДДВ е прометот на добра и услуги кој се врши со надоместок во земјата од страна на даночниот обврзник во рамките на неговата стопанска дејност (член 2 точка 1 од Законот за ДДВ), вклучително и земањата за лични потреби (лични цели). Истотака, предмет на оданочување е и увозот на добра (член 2 точка 2 од Законот за ДДВ).

Предмет на оданочување со ДДВ е и прометот на недвижности (недвижен имот и земјиште (градежно и земјододелско). Со воведувањето на ДДВ, првиот промет на станови и стамбени згради чие градење отпочнало пред 01.07.2000 година, беше ослободен од ДДВ до 31.12.2000 година.

c)

Предмет на оданочување е увозот на добра. (член 2, точка 2 од Законот за ДДВ).

Даночна основа за увозот на добра е вредноста на увезеното добро утврдена според царинските прописи (член 21 од Законот за ДДВ) во која се вклучуваат: царината, даноците, вклучувајќи ги акцизите, таксите, другите увозни давачки, освен данокот на додадена вредност, како и зависните трошоци, вклучувајќи ги трошоците за провизии, пакување, превоз и осигурување кои настануваат до првото место на крајната дестинација на доброто во земјата, ДДВ при увоз на добра го пресметува и наплатува надлежниот царински орган.

Со цел за да се олесни плаќањето на ДДВ при увозот во Законот е предвидена можност да се користи правото на одложено плаќање на ДДВ, најдоцна до петнаесетиот ден по истек на пресметковниот период во кој настанал даночниот долг, а со обезбедување на банкарска гаранција (член 43 став 9 од Законот за ДДВ и член 10 од Правилникот за спроведување на Законот за ДДВ).

При увозот на добра не се плаќа ДДВ за оние добра за кои е предвидено даночно ослободување за прометот во земјата, како и други ослободувања наведени во членот 27 од Законот за ДДВ.

d)

Ослободени од ДДВ со право на одбиток на претходниот данок се испораки на добра кои се превезуваат или испраќаат во странство од страна на даночниот обврзник, примателот на доброто или од страна на трето лице по нивен налог, ако примателот на доброто е со седиште во странство. Испорачаното добро може да биде обработено или преработено пред извозот од страна на трети лица по налог на примателот на истото. (член 24 став 1 точка 1 од Законот за ДДВ)

Прометот на добра кои се превезуваат или испраќаат од земјата во слободни зони, царински зони или царински складови се ослободени од ДДВ земјата со право на одбиток на претходниот данок. (член 24 став 1 точка 2 Законот за ДДВ)

Меѓународниот превоз на добра за извоз и другите услуги кои се извршуваат во непосредна врска со извозот на добрата се ослободени од ДДВ земјата со право на одбиток на претходниот данок. (член 24 став 1 точка 3 а) Законот за ДДВ)

Меѓународниот воздушен превоз на патници во воздушниот сообраќај е ослободен од ДДВ со право на одбиток на претходниот данок. (член 24 став 1 точка 9 Законот за ДДВ)

е)

Во Законот за ДДВ се предвидени следните даночни ослободувања во земјата без право на одбиток на претходниот данок (член 23 од Законот за ДДВ):

1. Прометот на станбени згради и станови, во оној дел, во кој истите се користат за станбени цели, со исклучок на првиот промет, кој ќе се изврши во период до пет години по изградбата;
2. Изнајмување на станбени објекти и станови, доколку истите се користат за станбени цели;
3. Прометот на поштенски и таксени марки по нивната номинална вредност, на коверти, поштенски картички и други поштенски вредносници на кои се втиснати поштенски марки, како и на контролни маркици (бандероли);
4. Поштенски услуги од страна на Македонската пошта;
5. Банкарски и финансиски промет и тоа:
 - а) прометот, вклучувајќи го посредувањето, во врска со девизи, банкноти и монети кои служат како законско платежно средство, со исклучок на банкноти и монети кои не се користат како законско платежно средство, или кои имаат нумизматичка вредност,
 - б) прометот, вклучувајќи го посредувањето, во врска со акции, удели во претпријатија или здруженија, обврзници и други хартии од вредност, освен чувањето и управувањето со хартии од вредност,
 - в) управувањето со фондови за социјално осигурување и со специјални инвестициони фондови,
 - г) одобрувањето и посредувањето на кредити, како и управувањето со нив од страна на кредитодавачот,
 - д) прометот, вклучувајќи го посредувањето во врска со работењето со тековни сметки, депозити, штедни влогови, плаќања, вирмани, меници, чекови, жиро сметки, кредитни карти, дознаки, со исклучок на наплатата на туѓи побарувања и
 - е) превземањето кредитни гаранции или други обезбедувања, посредувањето со нив, како и управувањето со кредитни гаранции од страна на кредитодавачот;
6. Услуги на осигурување и реосигурување, вклучувајќи ги со нив поврзаните услуги на осигурителни брокери и агенти;
7. Игри на среќа и забавни игри, чие изведување е регулирано со Законот за игрите на среќа и за забавните игри;
8. Прометот од установите од областа на културата за создавање, објавување и заштита на културно-уметнички дела, како и прометот од ботанички градини, животински паркови, паркови, архиви и документациони центри. Истото важи и за други даночни обврзници кои вршат културна дејност и доколку имаат мислење од Министерството за култура;
9. Услуги на радио-дифузни и телевизиски станици, освен комерцијалните дејности;
10. Здравствени услуги од страна на болници, клиники, здравствени домови, медицински и хемиски лаборатории за дијагностика, центри за рехабилитација и слични установи;
11. Услуги и промет на добра од страна на установи за социјална грижа и заштита, вклучувајќи ги услугите на домови за хоспитализирање, нега и лечење на стари лица;
12. Услуги во рамките на згрижување и надзор на деца и младинци, како и со нив тесно поврзан промет на добра;

13. Услуги во рамки на сместување на деца и младинци со цел нивно воспитување, образование или дообразување, како и со нив тесно поврзан промет на добра;
14. Услуги во рамки на професионалната дејност на доктори, стоматолози и забни техничари, или на други медицински професии кои даваат медицинска здравствена заштита, како и испорака на забни протези од страна на стоматолози и забни техничари, освен:
 - а) услуги од козметички салони и салони за масажа,
 - б) услуги од лица кои применуваат нетрадиционални методи на лекување и
 - в) ветеринарни услуги;
15. Превозни услуги на болни и повредени лица со возила специјално наменети за такви цели;
16. Прометот на човечка крв, мајчино млеко, човечки органи, клетки и ткива;
17. Образовни услуги, и тоа:
 - а) образование и воспитување на деца и младинци и
 - б) услуги на оквалификување, доквалификување и преквалификување, како и услуги на училишта и центри за изучување на странски јазици;
18. Услуги на погребални институции и крематориуми, како и прометот на добра поврзан со ваквите услуги;
19. Меѓународен превоз на патници и
20. Промет на добра, за кои било исклучено правото на одбивка на претходните даноци. (член 23 став 1 точка 20 од Законот за ДДВ)

f)

Местото на прометот на добра е дефинирано во член 13 од Законот за ДДВ.

За место на прометот на добра се смета:

- местото каде што доброто се наоѓа во времето на прометот, кога доброто не се превезува или испраќа, а во случај кога доброто се превезува или испраќа од страна на испорачателот, примателот или од страна на трето лице местото каде што доброто се наоѓа кога започнува превозот или испраќањето.
- местото каде што доброто се наоѓа кога започнува превозот или испраќањето, во случај кога доброто се превезува или испраќа од страна на испорачателот, примателот или од страна на трето лице.
- местото каде што доброто се монтира или инсталира во случаите кога доброто се монтира или инсталира од страна на испорачателот или од друго лице во негово име.
- местото каде што доброто е примено, во случај на испорака на електрична енергија, гас, греење и разладување.

Местото на прометот на услуги е дефинирано во член 14 од Законот за ДДВ.

Според општото правило за место на прометот на услуги се смета местото каде што вршителот на услугата има вистинско седиште или подружница од каде услугата вистински се извршува. Ако такво место не постои, за место на прометот на услуги се смета местото каде што лицето кое ја врши услугата има свое постојано живеалиште или престојувалиште. (член 14 став 1 од Законот за ДДВ)

Од општото правило за местото на промет на услугите како исклучоци предвидено е за следните услуги, за кои како место на прометот на услуги се смета:

- делницата или дел од истата, по која се извршува превозот; (член 14 став 2 точка 1 од Законот за ДДВ)
- местото каде што се наоѓа недвижниот имот, кога се работи за услуга во врска со тој имот, вклучувајќи го посредувањето во прометот со недвижности, проценката на имот, подготовката, изведувањето и надзорот на градежни работи; (член 14 став 2 точка 2 од Законот за ДДВ)
- местото каде што услугата вистински се извршува кога се работи за следните услуги (член 14 став 2 точка 3 под а), б), в) и г) од Законот за ДДВ):

- a) културни, уметнички, научни, образовни, спортски, забавни, или слични услуги, вклучувајќи ги услугите на организаторите на тие услуги;
 - b) проценка на движни материјални добра, вклучувајќи го давањето стручно мислење за движните материјални добра;
 - c) работи што се вршат на движни материјални добра и
 - d) помошни превозни услуги како натовар, истовар, претовар, складирање, или други услуги кои на вообичаен начин се поврзани со превозот и
- местото на прометот во кое е извршено посредување, во случај на посреднички услуги (член 14 став 2 точка 4 од Законот за ДДВ).

По исклучок од општото правило за местото на промет на услугата се смета местото во кое корисникот на услугата има вистинско седиште или подружница за кои услугата била вистински извршена или, доколку такво место не постои, неговото постојано живеалиште или престојувалиште, кога се работи за следните услуги: (член 14 став 3 од ЗДДВ, со тоа што одредбите од став 2 на член 14 првенствено се применуваат пред одредбите на ставот 3 од член 14 од Законот за ДДВ)

1. Услуги на полето на рекламата и работа со јавноста (член 14 став 3 точка 1 од ЗДДВ);
2. Банкарски и финансиски услуги и услуги на осигурување и реосигурување, освен изнајмувањето сефови (член 14 став 3 точка 2 од Законот за ДДВ);
3. Преземање обврска за делумно или целосно воздржување од вршење на некое дејствие, или да се трпи некое дејствие или состојба (член 14 став 3 точка 3 од Законот за ДДВ);
4. Правен, економски и технички консалтинг, особено дејностите на нотари, адвокати, ревизори, даночни советници, сметководители и инженери, како и други слични дејности (член 14 став 3 точка 4 од Законот за ДДВ);
5. Услуги на електронска обработка на податоци и давање информации, вклучувајќи know-how и експертиза (член 14 став 3 точка 5 од Законот за ДДВ);
6. Обезбедување персонал (член 14 став 3 точка 6 од Законот за ДДВ);
7. Изнајмување движен материјален имот, освен на сите видови превозни средства (член 14 став 3 точка 7 од Законот за ДДВ);
8. Телекомуникациски услуги (член 14 став 3 точка 8 од Законот за ДДВ);
9. Пренос и отстапување авторски права, патенти, лиценци, заштитни знакови и други слични права (член 14 став 3 точка 9 од Законот за ДДВ);
10. За услуги на посредување во врска со горе наброените услугите (член 14 став 3 точка 10 од Законот за ДДВ).

g)

Времето на настанување на даночниот долг е определено со одредбите на член 31 од Законот за ДДВ.

Даночниот долг настанува во моментот кога е извршен прометот на доброто, односно кога услугата е целосно извршена (член 31 став 1 од Законот за ДДВ).

Кога плаќањето е извршено пред извршувањето на прометот, време на настанување на даночниот долг е моментот кога е добиено плаќањето, во висина на данокот за добиениот износ (член 31 став 2 од Законот за ДДВ).

Даночниот обврзник го пресметува ДДВ за соодветниот даночен период според вкупно извршениот промет, доколку во тој период настанал даночен долг, а пресметаниот данок се намалува за претходниот данок кој може да се одбие според членовите 33 до 36 од Законот за ДДВ, а кој се однесува на истиот даночен период, за кој се пресметува данок. (член 40 став 1 и 2 од Законот за ДДВ).

Даночниот обврзник е должен за секој даночен период да поднесе даночна пријава во рок од 15 дена по истекот на даночниот период во која сам го пресметува данокот, а кој данок е должен и да го плати во истиот рок. (член 41 став 1 и член 42 став 1 и 2 од Законот за ДДВ), или пак доколку износот на претходниот данок е поголем од износот на данокот кој е пресметан, разликата во данокот на негово барање, кое го искажува во даночната пријава, му се враќа на даночниот обврзник. Ако даночниот обврзник не искаже такво барање, разликата

се пренесува како даночна аконтација за следниот даночен период (член 45 став 1 од Законот за ДДВ).

За време на настанување на даночниот долг при увозот на добра се смета (член 31 став 6 од Законот за ДДВ):

- денот на настанување на обврската за плаќање на царината и другите увозни давачки (или денот на внесување на доброто во земјата, кога се работи за добро кое не подлежи на плаќање царина);
- моментот кога доброто, кое подлежи на режимот на добра во слободни зони, царински зони и царински складови или кога доброто е во транзит или е привремено увезено, се пушта во слободниот промет).

ДДВ при увозот го пресметува и наплатува надлежниот царински орган (член 40 став 4 и член 43 став 6 од Законот за ДДВ).

h)

Данокот на додадена вредност се пресметува со примена на даночни стапки врз даночната основа за оданочивиот промет на добра и услуги и на увозот.

Повластената даночна стапка од 5% (член 30 од Законот за ДДВ) се применува врз прометот во земјата и при увозот на следните добра:

1. Производи за човечка исхрана;
2. Вода за пиење од јавните системи за снабдување;
3. Публикации и тоа : книги, брошури и слични печатени материјали, весници и други периодични публикации, детски сликовници, книги за цртање и боење за деца и картографски производи од секаков вид, освен публикации кои служат претежно за рекламни цели, како и публикации со порнографска содржина.

Општата даночна стапка од 18% се применува врз целокупниот промет на добра и услуги во земјата и при увозот, освен врз прометот и увозот кој се оданочува со повластената даночна стапка (член 29 од Законот за ДДВ).

Во Република Македонија не е пропишана нулта стапка, но даночно ослободување со право на одбиток на претходниот данок е пропишано за извозот (член 24, став 1, точка 1 од Законот за ДДВ – наведен во одговорот под d), како и за следниот промет:

- прометот на злато и други благородни метали према централни банки;
- меѓународниот воздушен превоз на патници во воздушниот сообраќај
- прометот, модификацијата, поправката, одржувањето, чартерингот и изнајмувањето на летала кои се користат главно во меѓународниот комерцијален воздушен сообраќај, како и испораката, изнајмувањето, поправката и одржувањето на добрата кои служат за опремување на леталото, како прометот на добра и услуги кои се во врска со подмирување на непосредните потреби на леталата. (член 24 од Законот на ДДВ).

Кога кај одредени даночни обврзници повластената даночна стапка од 5% се применува на излезниот промет, а влезните исполнувања се оданочуваат со општата стапка од 18%, во таквите случаи, нивото на повластената стапка не овозможува целосен одбиток на влезниот данок.

Вршењето на услуги не подлежи на некоја посебна стапка на ДДВ.

i)

На даночните обврзници кои имаат право на враќање на претходниот данок, надлежниот даночен орган, најдоцна во рок од 30 дена по денот на поднесувањето на барањето (искажано во саамата даночната пријава) им го враќа вишокот на претходен данок. (член 45 став 1, 2, 3 и 4 од Законот за ДДВ).

Ако даночниот обврзник не искаже такво барање, разликата се пренесува како даночна аконтација за следниот даночен период.

Во Законот нема предвидено никакви посебни одредби и рокови за враќање на претходниот данок за извозниците.

Во членот 35 од Законот за ДДВ се таксативно наброени сите исклучувања од правото на одбиток на претходниот данок: расходи за подароци и разонода, патничките автомобили, издатоци за сместување во хотели, издатоците за превоз на лица и набавката на фружидери, аудио и видео апарати, теписи и уметнички предмети за опремување на административните простории.

ј)

Правото на одбивка на претходниот данок е регулирано во член 33 и член 34 од Законот за ДДВ.

Како претходен данок се смета:

1. Данокот на додадена вредност за прометот кој е извршен спрема даночниот обврзник од страна на други даночни обврзници;
2. Данокот на додадена вредност за плаќања, кои даночниот обврзник ги извршил за промет, кој сеуште не е извршен спрема него од друг даночен обврзник и
3. Данокот на додадена вредност кој е платен за увозот на добра.

Правото на одбивка на претходниот данок може да се оствари:

1. Ако даночниот обврзник ги употребува набавените или увезените добра, односно примените услуги за цели на неговата стопанска дејност;
2. Врз основа на фактура која е издадена во согласност со член 53 од Законот за ДДВ, или царинска декларација во која е посебно искажан платениот данок за увозот и ако тие документи се евидентирани во книговодството на даночниот обврзник.

Правото на одбивка на претходниот данок настанува во моментот, во кој се исполнети сите услови предвидени во Законот за ДДВ.

к)

Во Законот за ДДВ нема посебни постапки за оданочувањето на мали и средни претпријатија, фиксна наплата за земјоделците, инвестициско злато и постапки за поедноставување.

Во Законот за ДДВ е предвидена посебна постапка за оданочувањето на тур-операторите (член 38 од Законот ДДВ).

Во случај на промет на употребувани добра, вклучувајќи и употребувани моторни возила, уметнички и колекционерски предмети и антиквитети, во Законот за ДДВ е предвидена посебна даночна основа, а таа е разликата меѓу продажната и набавната цена, ако притоа за испораката спрема даночниот обврзник не се должи данок (член 19 став 1 точка 5 од Законот за ДДВ).

л)

Сите даночни обврзници, чиј вкупен промет во изминатата календарска година го надминал задолжителниот праг на регистрација или чиј вкупен промет се предвидува на почетокот од вршењето на стопанската дејност дека ќе го надмине износот, обврзани се за регистрација за данокот на додадена вредност, при што поднесуваат пријава за регистрација пропишана на посебен образец (ДДВ-01 предвиден со Правилникот за формата и содржината на пријавата за регистрацијата за ДДВ).

Даночниот обврзник е должен да води уредна и точна евиденција во поглед на основите на пресметувањето на данокот, особено на неговиот промет и претходниот данок кој може да го одбие, така што ќе се овозможи лесна проверка на евиденцијата.

Евиденцијата мора да содржи одделни податоци за прометот на даночниот обврзник, за прометот кој е извршен спрема даночниот обврзник, увозот на даночниот обврзник, исправките на даночната основа и на одбитоците на претходниот данок, претходниот данок кој може да се одбие, поделбата на претходните даноци и висината на данокот кој треба да се плати.

Евиденцијата се води врз основа на влезните и на излезните фактури, на царинските документи или на други пропишани документи, во рамките на роковите утврдени за плаќање на данокот. (член 52 од Законот за ДДВ)

Во Правилникот за спроведување на Законот за ДДВ предвидени се и одредени олеснувања во поглед на евиденциските обврски. (член 15, 16 и 17 од Правилникот)

Даночниот обврзник е должен на барање да издаде фактура за прометот извршен спрема други даночни обврзници. (член 53 став 1 од Законот за ДДВ)

Фактурата мора да ги содржи сите податоци пропишани во член 53 став 10 од Законот за ДДВ. Само со таква фактура е услов за одбивка на претходниот данок (член 34 став 1 точка 2 од Законот за ДДВ)

Со Правилникот за спроведување на Законот за ДДВ се предвидени одредени олеснувања во однос на обврската за издавањето фактура, како и обврската за наведувањето на одредени податоци при издавањето фактури. (член 18 до 23 од Правилникот).

Даночните обврзници кои вршат промет за која плаќањето не се извршува по банкарски пат, односно наплатата ја вршат готовински, должни се да воведат и користат одобрен фискален систем на опрема за регистрирање на готовински плаќања и задолжително за извршениот промет да издаваат сметка, а согласно Законот за регистрирање на готовински плаќања.

m)

Даночниот обврзник го пресметува данокот на додадена вредност за соодветниот даночен период според вкупно извршениот промет, доколку во тој период настанал даночен долг и истиот го намалува за претходниот данок кој може да се одбие според Законот, а кој се однесува на истиот даночен период, за кој се пресметува данокот. (член 40 став 1 и 2 од Законот за ДДВ)

Даночниот обврзник за секој даночен период поднесува даночна пријава на пропишан образец, во рок од 15 дена по истекот на даночниот период, а во која сам го пресметува данокот (член 41 од Законот за ДДВ).

Даночниот обврзник пресметаниот и пријавен данок за соодветниот даночен период го плаќа најдоцна во рок од 15 дена по истекот на даночниот период. (член 43 став 1 и 2 од Законот за ДДВ)

Даночен период е календарскиот месец или, доколку вкупниот промет во изминатата календарска година не надминал износ од 25 милиони денари, даночниот период ќе биде календарско тримесечје. Кај доброволно регистрираните даночни обврзници кои не го надминале задолжителниот праг на регистрација, за даночен период се смета календарската година (член 39 од Законот за ДДВ)

Во случај на ненавремено плаќање на данокот по истекот на роковите кои се пропишани во закон, даночниот обврзник плаќа камата по стапка од 0,05% за секој ден задоцнување. (член 44 од Законот за ДДВ)

Ако износот на претходниот данок во одреден даночен период е поголем од износот на данокот кој е пресметан за прометот, разликата му се враќа на даночниот обврзник врз основа на негово барање кое го искажува во даночната пријава. Ако даночниот обврзник не искаже такво барање, разликата се пренесува како даночна аконтација за следниот даночен период. Разликата на данокот се враќа најдоцна во рок од 30 дена по денот на поднесувањето на даночната пријава. (член 45 од Законот за ДДВ)

Даночниот обврзник има право на жалба против решение на даночниот орган за дополнително утврдување на износи за плаќање на данокот на додадена вредност, како и против решение за одбивање на правото на одбиток или исплата на претходниот данок. (член 58 од Законот за ДДВ).

Жалбата се поднесува до Министерството за финансии преку надлежниот даночен орган, во рок од 15 дена по доставување на решението. Жалбата не го одлага извршувањето на решението.

Против второстепеното решение на Министерството за финансии може да се поведе управен спор пред Врховниот суд на Република Македонија во рок од 30 дена по приемот на решението.

Против решението на царинскиот орган за утврдување и наплата на данокот се поднесува жалба во согласност со царинските прописи.

Казнените одредби се регулираат со член 59, 60 и 60-а на Законот за ДДВ.

п)

Законот за ДДВ нема никакви привремени или транзициони одредби.

о)

На даночни обврзници кои немаат седиште или подружница во Република Македонија и кои не извршуваат никаков промет во неа, или кои не должат данок за прометот ќе им се исплати, по барање ,претходниот данок кој може да се одбие според членовите од 33 до 36 на Законот за ДДВ (член 46 од Законот за ДДВ)

Постапка според која се врши враќањето се пропишува во член 11 од Правилникот за примена на Законот за ДДВ.

Иако во Законот за ДДВ, враќањето е условено со постоење на реципроцитет, даночните власти на РМ вршат враќање на платениот македонски ДДВ на даночните обврзници од сите земји. Нашата земја се определи под поимот реципроцитет да подразбира - обичен претпоставен, односно формален реципроцитет. На правото на одбивка на претходниот данок, како темелно правило на ДДВ, му се дава предност пред правилата на реципроцитет меѓу земјите. Темелно, правилото на ДДВ треба да се оствари без разлика на тоа дали прометот е примен во земјата или во странство,

р)

i)

Контрола на ДДВ, кој е вклучен во контролата на останатите даноци ја врши Управата за јавни приходи согласно Законот за утврдување и наплата на јавни приходи ("Службен весник на РМ" бр.13/2001, 61/2002, 24/2003, 77/2003 и 19/2004).

ii)

На 30 јуни 2004 година бројот на даночните инспектори кои вршат контроли изнесуваше 252 и истите вршат контроли на сите даноци.

iii)

Барања на странски даночни служби за размена на информации, како и барања на даночната управа на РМ кон странски даночни служби на полето на ДДВ досега немаме.

3. Ве молиме да доставите информација за правилата со кои се уредуваат ослободувањата на патниците од оданочување при увоз и извоз. Дали е предвидена општа даночна стапка? Како ќе биде истата наплатена?

Ослободен од ДДВ е увозот на добра кои ги внесуваат патници при влегувањето во земјата како личен багаж и предмети со мала вредност (50 Евра во денарска противвредност) што ги внесуваат од странство или што ги примаат државјани на Република Македонија и странски државјани, ако тие предмети не се наменети за препродажба во согласност со царинските прописи (член 27 став 1 точка 16 од Законот за ДДВ, "Службен весник на РМ" бр.44/99, 59/99, 86/99, 11/00, 8/01, 31/01, 21/03 и 19/04)

Прометот на добра, кои примателот - странски државјанин ги извезува, е ослободен од данок (член 25 од Законот за ДДВ) ако:

1. Примателот има постоејано живеалиште или престојувалиште во странство;
2. Доброто се извезе во рок од три месеци по издавањето на фактурата или сметката и

3. Вкупната вредност на прометот на добра надминува износ од 15.000 денари, вклучувајќи го данокот на додадена вредност.

Активностите за утврдување на постапката за имплементирање на членот 25 од Законот за ДДВ се во тек.

4. Дали во Вашата земја има слободни зони? Ако да, Ве молиме доствете го текстот на релевантниот акт. Кој режим се применува во слободните зони за ДДВ и акциза? Дали слободните зони се исклучени од територијалната примена на ДДВ и/или акцизите?

Во Република Македонија има слободни зони а условите, начинот на основањето, работата и престанокот на слободните економски зони е регулирано со Законот за слободни економски зони ("Службен весник на РМ", бр. 59/99, 41/00 и 6/02), види 10_Анекс_17.

Во истиот се дадени определени даночни ослободувања и олеснувања, и притоа корисникот на слободната зона во поглед на данокот на додадена вредност според овој закон се ослободува од плаќање на (член 26 од Законот за слободните економски зони):

- данок на додадена вредност за прометот на производи во слободната зона, освен за прометот наменет за крајна потрошувачка;
- данок на додадена вредност на производи кои се внесуваат во слободната зона за производство наменето за извоз и за извршување на други одобрени дејности во слободната зона;
- данок на додадена вредност на услуги кои се вршат во слободната зона и непосредно се поврзани со извозот на стоки и услуги.

Ова даночно ослободување се остварува доколку корисникот на слободната зона ги исполни условите предвидени во член 25 од Законот за слободните економски зони, каде што едновременно е пропишана и самата постапка за остварување на ослободувањето.

Прометот и размената на стоките и услугите меѓу слободните зони ќе биде иземен од данок на додадена вредност (член 32 од Законот за слободни економски зони)

Во Законот за данокот на додадена вредност слободните економски зони се исклучени од територијалната примена на законот, односно според овој закон прометот кај кој местото на прометот на добрата или услугите се наоѓа во слободната зона не е предмет на оданочување со данок на додадена вредност (член 11 од Законот за ДДВ, "Службен весник на РМ", бр.44/99, 59/99, 86/99, 11/00, 8/01, 31/01, 21/03 и 19/04). Исклучок претставува прометот наменет за крајна потрошувачка во слободните зони, кој ќе се смета за промет остварен во земјата и е предмет на оданочување со ДДВ (член 12 од Законот за ДДВ)

Одредбите од член 12 од Законот за ДДВ се применуваат при продажбата на стоки (на пр. преку киосци или од автомати), продавањето јадења и пијалаци заради консумација на самото место (на пр. преку мензи), продажбата на гориво или поправката на возила кои служат за лични цели или за цели кои не го обезбедуваат правото на одбивка на претходниот данок, како и прометот (на пр. градежни работи) спрема јавно-правни тела .

Увозот на добра, кои врз основа на посебни прописи се внесуваат во слободни зони под услов да не се наменети за крајна потрошувачка додека подлежат на посебниот режим е ослободен од ДДВ (член 27 став 1 точка 3 од Законот за ДДВ), а услуги кои се директно поврзани со овој увоз се исто така ослободени од ДДВ (член 24 став 1 точка 3 под в) од Законот за ДДВ).

Според Законот за акцизите ("Службен весник на РМ", бр. 32/01, 50/01, 52/01 45/02, 98/02, 24/03 и 96/04), слободната економска зона не е изземена од акцизната територија, што значи спаѓа во акцизната територија, поради што во неа како дел од акцизната територија се применуваат одредбите од Законот за акцизите. (член 1 од Закон за акцизите)

Добрата подлежни на акциза кои се наоѓаат под царински надзор во согласност со царинските прописи, истовремено се наоѓаат во постапка на непостоење на услови за настанување на акцизен долг. (член 4, став 2 од Законот за акцизите)

Под добра подлежни на акциза, кои се наоѓаат под царински надзор, се сметаат добрата кои се внесени во царински зони, односно во слободни економски зони. (член 1, точките 7 и 8 од

Правилникот за спроведување на Законот за акцизите (“Службен весник на РМ“, бр. 40/01, 72/01, 89/01, 50/02, 86/02, 19/03, 54/03 и 6/04).

Се додека добрата подлежни на акциза се наоѓаат под царински надзор, се наоѓаат во постапка на непостоење на услови за настанување на акцизен долг, односно за нив не настанува акциза.

5. Кои се краткорочните и долгорочните цели на идниот развој на вашето законодавство во областа на ДДВ? Ве молиме да ги наведете со временски распоред, како и со означување на предвидените проблематични области

Имајќи го во предвид фактот дека Законот за данокот на додадена вредност (“Службен весник на РМ“, бр.44/99, 59/99, 86/99, 11/00, 8/01, 31/01, 21/03 и 19/04) е во голем обем хармонизиран со европските мерки, како и неговата успешна имплементација, идниот развој на законодавството од оваа област ќе биде фокусирана кон доусовршување и натамошно хармонизирање на овој даночен систем со европските мерки за ДДВ .

Конкретно, за 2005 година се предвидени измени во Законот за ДДВ, но тие измени ќе имаат единствена цел да ги отстранат пројавените слабости манифестирани низ петгодишната примена на постоечките законски решенија. Проблематичните области се: отуѓувањето на деловниот потфат (преземање на претпријатија или на заокружен дел од нив), промет на имот под хипотека, допрецизирање на одредени ослободувања без тоа да има влијание на даночните приходи, допрецизирање на одредени одредби за невладиниот сектор и други подобрувања кои се однесуваат на поефикасно администрирање на данокот како и од термилошка природа. Во 2006 година ќе се изготви анализа за ефектите од евентуалното воведување на посебниот режим за оданочување на земјоделците.

С. Акцизи

1. Ве молиме да доставите копија од вашето законодавство за акцизите (на еден од службените јазици на ЕУ), вклучително и соодветно релевантно законодавство, како на пр. Прирачници за администрацијата и сл.

Во прилог Ви ги испраќаме Законот и подзаконските акти поврзани со акцизите:

1. Законот за акцизите (“Службен весник на РМ“ бр.32/01, 50/01, 52/01, 45/02, 98/02, 24/03 и 96/04), види 10_Анекс_04,
2. Правилник за спроведување на Законот за акцизите (“Службен весник на РМ“ бр.40/01, 72/01, 89/01, 50/02, 86/02, 19/03, 54/03 и 6/04), види 10_Анекс_18,
3. Одлука за начинот на обезбедување на наплата на царина и други јавни давачки на акцизни производи (“Службен весник на РМ“ бр.64/96, 35/97), види 10_Анекс_19.

2. Ве молиме да дадете детален опис на вашето законодавство во областа на акцизите, посебно за следните области:

а) обемот на акцизите (категории на производи кои подлежат на акциза). Од посебен интерес се следниве области:

- i) алкохол и алкохолни пијалоци;
- ii) цигари и останати тутунски преработки;
- iii) минерални масла (нафта, дизел горива и сл.) и други енергетски продукти (ел.енергија, природен гас, јаглен);
- iv) моторни возила (акциза, даноци за регистрација, друго одданочувања);
- v) други категории на производи кои претставуваат поголем дел од приходот од акцизите;

б) утврдување на акцизите т.е. како се пресметуваат акцизите (според обем, тежина, ад

валорем и сл.);

с) изземање од давачките;

д) кое е нивото на давачката која се применува на секој посебен производ? Дали стапката на давачка е еднаква за слични увезени производи? А ако не е еднаква, објаснете зошто не е.

е) настанување на даночната обврска и можност за наплата на давачката

ф) увоз/извоз

г) регистрирани-нерегистрирани трговци;

h) постои ли систем на оданочување во даночно складиште за некои/сите категории на производи кои подлежат на акциза?

Ако немате, тогаш кој систем го применувате:

i) за домашните производи?

ii) за увоз?

iii) До кое ниво на ланецот на дистрибуција воопшто достигнува секој систем на складиште? Постојат ли општи складишта во кои секој увозник би можел да ги консигнира своите производи? Како е обврската финансиски осигурана? Каква физичка сигурност се бара? На кој начин се обавува дистрибуцијата на производите помеѓу различни складишта и помеѓу складишта и граници?

i) Применувате ли други суспензивни системи т.е. даночни решенија за производство, преработка, чување и пренос на стоки за кои акцизата не се наплаќа (е суспендирана)? Дали постои специјален даночен режим со државите кои не се членки на ЕУ во поглед на неплаќање акцизи или во поглед на означувањето на даноците?

j) дали применувате посебни режими за одредени производители како што се земјоделци, мали производители итн.

к) правила со кои се уредува управувањето и евиденцијата, вклучувајќи ја регистрацијата и сметките(фактурите)

l) оценка и жалби (оценка и прибирање, постапка за рефундирање, казни, жалбена постапка, меѓународна заемна помош и обезбедување на акцизно плаќање)

m) контролни постапки (посебна употреба на даночни маркици и други фискални означувања, вклучувајќи фискални ознаки за минерални масла)

n) преодни и привремени мерки

а) обемот на акцизите (категории на производи кои подлежат на акциза). Од посебен интерес се следниве области:

i) алкохол и алкохолни пијалоци;

На акциза на пиво подлежат:

- Производите од тарифниот број 2203 со содржина на алкохол поголема од 0,5% вол. и
- Производите од тарифниот број 2206 кои содржат мешавина од пиво и безалкохолни пијалаци и со содржина на алкохол поголема од 0,5% вол.

На акциза на пенливо вино подлежат:

Сите производи од тарифните ознаки 2204 10, 2204 21 10, 2204 29 10 и 2205, кои:

- се полнети во шишиња со затворац кој е прицврстен со посебни држачи, или пак производите кои имаат притисок од растворен јаглероден диоксид од 3 бари или повеќе и
- имаат содржина на алкохол поголема од 1,2% вол, а најмногу 15% вол, доколку алкохолот содржан во готовиот производ е настанат исклучиво по пат на ферментација.

На акциза на вино подлежат:

Сите производи од тарифните броеви 2204 и 2205, со исклучок на пенливите вина и тоа:

- со содржина на алкохол поголема од 1,2 % вол, а најмногу 15% вол, доколку алкохолот содржан во готовиот производ е настанат исклучиво по пат на ферментирање или
- со содржина на алкохол поголема од 15 % вол, а најмногу 18% вол, ако не се произведени со збогатување и доколку алкохолот содржан во готовиот производ е настанат исклучиво по пат на ферментација.

На акциза за ферментирани пијалаци, освен пенливо вино, вино и пиво, подлежат и производите под називот:

"други пенливи ферментирани пијалаци" од тарифните ознаки 2206 00 31 00 и 2206 00 39 00, како и производите од тарифните ознаки 2204 10, 2204 21 10, 2204 29 10 и 2205 од Царинската номенклатура, кои:

- се полнети во шишиња со затворац кој е прицврстен со посебни држачи, или пак производите кои имаат притисок од растворен јаглероден диоксид од 3 бари или повеќе и
- имаат содржина на алкохол поголема од 1,2% вол, а најмногу 13% вол или
- имаат содржина на алкохол поголема од 13% вол, а најмногу 15% вол, доколку алкохолот содржан во готовиот производ е настанат исклучиво по пат на ферментирање.

"други непенливи ферментирани пијалаци" кои потпаѓаат под тарифниот број 2204 и 2205, како и производите од тарифниот број 2206, со исклучок на другите пенливи ферментирани пијалаци:

- со содржина на алкохол поголема од 1,2% вол, а најмногу 10% вол. или
- имаат содржина на алкохол поголема од 10% вол, а најмногу 15% вол, доколку алкохолот содржан во готовиот производ е настанат исклучиво по пат на ферментација.

На акциза на меѓупроизводи подлежат:

Сите производи, кои потпаѓаат под тарифните броеви 2204, 2205 и 2206 со содржина на алкохол поголема од 1,2% вол, а најмногу 22% вол

На акциза на етил-алкохол подлежат:

- Сите производи од тарифниот број 2207 и 2208 со содржина на алкохол поголема од 1,2 % вол, дури и кога овие производи се дел од некој производ, кој потпаѓа под друга глава на Царинската номенклатура;
- Сите производи од тарифните броеви 2204, 2205 и 2206 од Царинската номенклатура со содржина на алкохол поголема од 22 % вол и
- Питок етил-алкохол, без разлика на тоа дали содржи растворени производи или не.

Постапката за мерење на процент волумен на алкохол се врши според прописите за методите за земање мостри и вршење хемиски и физички анализи на алкохолни пијалаци.

ii) цигари и останати тутунски преработки;

На акциза на тутунски добра подлежат:

- пури и цигарилоси
- цигари
- тутун за пушење, и тоа:
 - фино сецкан тутун за виткање цигари и
 - друг тутун за пушење.

Пури и цигарилоси се свитоци од тутун наменети за пушење со внатрешна обвивка или со внатрешна и надворешна обвивка, кои се:

- направени исклучиво од природен тутун;
- со надворешна обвивка од природен тутун или
- со надворешна обвивка во боја на пура и внатрешна обвивка, двете од хомогенизиран и реконструиран тутун, ако најмалку 60% од парчињата тутун во нив имаат ширина и должина поголема од 1,75 мм, надворешната обвивка е замотана спирално, а пурата има врв заострен за 30% степени во однос на оската на пурата или
- со надворешна обвивка во боја на пура и внатрешна обвивка, двете од хомогенизиран и реконструиран тутун, ако нивната тежина по парче без филтер и додаток за во уста изнесува 2,3 гр. или повеќе и ако најмалку 60% од парчињата тутун во нив имаат ширина и должина поголема од 1,75 мм, а ширината на нивната обвивка во најмалку една третина од должината на ролната изнесува 34 мм. Тежина по парче е просечната тежина на 1000 парчиња без филтер и додаток за во уста во времето на настанувањето на акцизата.

Цигари се:

- свитоци од тутун, непосредно наменети за пушење, а не се пури или цигарилоси;
- свитоци од тутун кои во едноставен неиндустриски процес се вметнуваат во хартиена обвивка за цигари и
- свитоци од тутун кои во едноставен неиндустриски процес се виткаат во листови хартија за цигари.

Тутун за пушење (фино сецкан тутун за виткање цигари и друг тутун за пушење) е сецкан или на друг начин иситнет, ткаен (развлакнет) или во плочи пресуван тутун кој може да се пуши без понатамошна индустриска обработка. Тутунскиот отпад се смета за тутун за пушење, кога е наменет за пушење и малопродажба, а не спаѓа во пури и цигарилоси или во цигари.

Тутунот за пушење се смета за фино сецкан тутун за виткање цигари ако 25% по маса од парчињата тутун имаат ширина помала од 1 мм. Тутунот за пушење, се смета за фино сецкан тутун и ако 25% по маса од парчињата тутун имаат ширина поголема од 1 мм и кој е продаден или наменет да се продаде за виткање цигари.

iii) минерални масла (нафта, дизел горива и сл.) и други енергетски продукти (ел. енергија, природен гас, јаглен);

На акциза подлежат следниве минерални масла:

- производите од тарифен број 2706;
- производите од тарифните подброеви 2707 10, 2707 20, 2707 30, 2707 50, 2707 91 00, 2707 99 11 и 2707 99 19;
- производите од тарифниот број 2709;
- производите од тарифниот број 2710;
- производите од тарифниот број 2711, вклучувајќи ги хемискиот чист метан и пропан, со исклучок на природен гас;
- производите од тарифните подброеви 2712 10, 2712 20, 2712 90 31, 2712 90 33, 2712 90 39, 2712 90 91 и 2712 90 99;
- производите од тарифниот број 2715;
- производите од тарифниот број 2901;
- производите од тарифните подброеви 2902 11, 2902 19, 2902 20, 2902 30, 2902 41 00, 2902 42 00, 2902 43 00 и 2902 44;
- производите од тарифните подброеви 3403 11 00, 3403 19 и 3403 99;
- производите од тарифниот број 3811 и
- производите од тарифниот број 3817.

За минерални масла кои подлежат на акциза се сметаат и сите други добра наменети за користење како погонско гориво или како додаток на погонско гориво, кои како такви се понудени за продажба или користење, како и други јаглени хидрати, кои се наменети за користење како масло за греење или се нудат како такви за продажба, со исклучок на камен јаглен, кафен јаглен, тресет или други споредливи цврсти јаглени хидрати или земјен гас. Со нивното користење настанува акциза, која се плаќа веднаш. Овие добра се оданочуваат по акцизната стапка на истородните минерални масла.

iv) моторни возила (акциза, даноци за регистрација, друго оданочувања);

На акциза подлежат следниве патнички автомобили:

- со клипен мотор (освен ротационен клипен мотор) со внатрешно согорување со палење со помош на свеќички од тарифните подброеви: 8703 21, 8703 22, 8703 23 и 8703 24 и
- со клипен мотор со внатрешно согорување со палење со помош на компресија (дизел или полудизел) од тарифните подброеви: 8703 31, 8703 32 и 8703 33.

v) други категории на производи кои претставуваат поголем дел од приходот од акцизите;

Други категории на производи не подлежат на акциза во Република Македонија.

b) утврдување на акцизите т.е. како се пресметуваат акцизите (според обем, тежина, ад валорем и сл.);

минерални масла

- моторен бензин од тар. ознаки 2710 00 26 00, 2710 00 27 00, 2710 00 29 00, 2710 00 32 00, 2710 00 34 00, 2710 00 36 00, и тоа:
 - - бензин со содржина на олово повисока од 0,013 г/л и авионски бензин - 1 литар измерен на температура од + 15 ° Ц,
- безоловен бензин со содржина на олово до 0,013 г/л - 1 литар измерен на температура од + 15 ° Ц,
- гасно масло од тар. ознаки од 2710 00 66 00 до 2710 00 68 00, и тоа за употреба:
- како погонско гориво - 1 литар измерен на температура од + 15 ° Ц,
- како гориво за греење - 1 литар измерен на температура од + 15 ° Ц,
- течен нафтен гас од тар. ознаки од 2711 12 11 00 до 2711 19 00 00 и метан од тар. ознака 2711 29 00 00, и тоа за употреба:
- како погонско гориво - 1 кгр.
- како гориво за греење - 1 кгр.
- керозин од тар. ознаки 2710 00 51 00 и 2710 00 55 00, и тоа за употреба:
- како погонско гориво - 1 кгр.
- како гориво за греење - 1 кгр. и
- масло за ложење од тар. ознаки 2710 00 74 00, 2710 00 76 00, 2710 00 77 00, 2710 00 78 00 - 1 кгр.
- масла за подмачкување од тарифните ознаки 2710 00 39 00, 2710 00 87 00, 2710 00 88 00, 2710 00 89 00, 2710 00 92 00, 2710 00 94 00, 3403 19 10, 3403 19 91, 3403 19 99, 3403 99 10 и 3403 99 90 - 1 кгр.
- алкохол и алкохолни пијалаци
- пиво - литар/степен на алкохол или литар/степен екстракт,
- пенливо вино - 1 литар,
- вино - 1 литар,
- други пенливи пијалаци - 1 литар,
- други непенливи пијалаци - 1 литар,
- меѓупроизводи - 1 литар чист алкохол,
- етил-алкохол - 1 литар чист алкохол, мерено при температура од 20°C.

цигари и останати тутунски преработки

При пуштањето од акцизен склад во слободно правен-акцизен промет и при увоз:

- на пури и цигарилоси - по парче и % од малопродажната цена,
- на цигари - по парче и % од малопродажната цена,
- на тутун за пушење како фино сецкан тутун - по килограм и % од малопродажната цена и
- на тутун за пушење како друг тутун за пушење - по килограм и % од малопродажната цена.

патнички автомобили

При пуштањето од акцизен склад во слободно правен-акцизен промет и при увоз на патнички автомобил се плаќа специфична акциза во зависност од зафатнината на цилиндерот на моторот.

с) изземање од давачките;

Акцизни ослободувања за дипломатски и конзуларни претставништва и меѓународни организации

Добрата подлежни на акциза се ослободуваат од акциза при увоз, во следните случаи:

- за промет во рамките на дипломатските и конзуларните мисии врз основа на посебни спогодби склучени со земјата-испраќач, а врз основа на начелото на реципроцитет;
- за меѓународни организации, признати од земјата домаќин, како и нивните членови, согласно со условите кои се утврдени со меѓународните договори за основање на овие организации или во договорите за одредување на нивните седишта и

- за воените сили на договорните страни на Северноатлантскиот Пакт, и тоа за употреба и потрошувачка од страна на силите или нивниот персонал или за снабдување на нивните казина и кантини.

За промет на акцизната територија ослободувањето од акциза се врши по постапка и на начин утврдени во членовите 48 и 49 од Законот за данокот на додадена вредност ("Службен весник на РМ" бр.44/99, 59/99, 86/99, 11/00, 8/01, 31/01, 21/03 и 19/04).

Други акцизни ослободувања

Добрата подлежни на акциза се ослободуваат од акциза, во случаите кога:

- се користат како проба за анализа, за неопходни производствени тестови или научни цели;
- се уништуваат под даночен надзор;
- се денатурираат под даночен надзор;
- се користат за научно-истражувачки цели;
- патникот ги носи со себе од странство во својот личен багаж, ако не се од комерцијална природа и
- минерални масла и гас кои се наоѓаат во стандардните резервоари на моторни возила или авиони кои доаѓаат од странство и не се наменети за натамошна продажба и се ослободени од плаќање увозни давачки согласно со царинските прописи.

акцизни ослободувања за минерални масла

- не се користат како погонско гориво или за греење, освен минералните масла наведени во членот 29 на овој закон;
- се користат во воздушен сообраќај со исклучок на користењето во воздушниот сообраќај за приватни намени;
- се вбризгуваат во високите печки како додаток на главното гориво-кокс во рамките на хемиски редуциски постапки;
- ги набавуваат Министерството за одбрана и Министерството за внатрешни работи за специјалните возила за целите на одбраната и безбедноста;
- минералните масла се ослободени од акциза кога се користат за производство на минерални масла од. Ова ослободување не се однесува на непроизводни цели, а вклучително не на користењето за погонски возила;
- минералните масла се ослободени од акциза при нивниот увоз, доколку се употребуваат за реализирање на проекти финансирани со парични средства на странски донатори, врз основа на договори меѓу Владата на Република Македонија и странски донатори, во кои стои клаузула дека донираните средства не можат да се користат за плаќање на даноци.

акцизни ослободувања за алкохол и алкохолни пијалаци

- користење за производство на оцет во смисла на тарифниот број 2209 од Царинската номенклатура,
- кога потполно денатуриран, согласно соодветните прописи, се пушта во акцизно-правен слободен промет,
- користење за производство на производ неподобен за човековиот вкус од денатуриран алкохол,
- користење за производство на лекови,
- користење за медицински цели во болници, амбуланти и аптеки,
- користење за производство на ароми за прехранбени производи и безалкохолни пијалаци со содржина на алкохол од најмногу 1,2% вол, и
- непосредно или користење како составен дел на полуготови производи за производство на прехранбени производи, полнети или во друга форма. Содржината на алкохол кај пралините не смее да ја надминува границата од 8,5 литри чист алкохол на 100 кг производ, а кај другите производи освен пралини - 5 литри чист алкохол на 100 кг производ.

d) кое е нивото на давачката која се применува на секој посебен производ? Да ли стапката на давачка е еднаква за слични увезени производи? А ако не е еднаква, објаснете зошто не е.

Висината на акцизата е иста за домашни и увезени добра (алкохолни пијалоци и минерални масла) освен за тутунските добра. За пуриите, цигарилосите и тутунот за пушење, акцизата се изедначи на 01.01.2005 година, а за цигарите ќе се изедначи на 01.01.2007 година.

Издначувањето на акцизата на домашните и увозните тутунски добра, ќе значи и помало даночно оптоварување на увозните тутунски добра, а следствено на тоа и намалување на нивната малопродажна цена, што може да доведе до намалување на побарувачката на домашните тутунски добра за сметка на увозните. За да се одбегнат евентуалните негативни последици во домашната тутунска индустрија со радикално издначување на акцизната давачка, прифатено е постепено намалување на истата, се до нејзино конечно издначување. Пропишаната акциза по производи изнесува:

цигари и останати тутунски преработки

Комбинираната акциза на тутунски добра од 01.01.2005 година изнесува:

- при пуштањето од акцизен склад во слободно правен-акцизен промет:

- на пури и цигарилоси 1,35 ден. по парче и 0 % од малопродажната цена;
- на цигари во смисла 0,04 ден. по парче и 33% од малопродажната цена;
- на тутун за пушење како фино сецкан тутун 1.350,00 ден по килограм и 0 % од малопродажната цена и
- на тутун за пушење како друг тутун за пушење 1.350,00 ден по килограм и 0% од малопродажната цена.

-при увоз:

- на пури и цигарилоси 1,35 ден. по парче и 0% од малопродажната цена;
- на цигари 1,1 по парче и 8% од малопродажната цена;
- на тутун за пушење како фино сецкан тутун 1.350,00 ден. по килограм и 0% од малопродажната цена и
- на тутун за пушење како друг тутун за пушење 1.350,00 ден. по килограм и 0% од малопродажната цена.

минерални масла

Специфичната акциза за следниве минерални масла, изнесува за:

моторен бензин од тар. ознаки 2710 00 26 00, 2710 00 27 00, 2710 00 29 00, 2710 00 32 00, 2710 00 34 00, 2710 00 36 00, и тоа:

- бензин со содржина на олово повисока од 0,013 г/л и авионски бензин = 24,396 ден/лит.
- безоловен бензин со содржина на олово до 0,013 г/л = 21,692 ден/лит.

гасно масло од тар. ознаки од 2710 00 66 00 до 2710 00 68 00, и тоа за употреба:

- како погонско гориво = 12,121 ден./лит.
- како гориво за греење = 3,136 ден./лит.

течен нафтен гас од тар. ознаки од 2711 12 11 00 до 2711 19 00 00 и метан од тар. ознака 2711 29 00 00, и тоа за употреба:

- како погонско гориво = 4,900 ден./кгр.
- како гориво за греење = 4,876 ден./кгр.

керозин од тар. ознаки 2710 00 51 00 и 2710 00 55 00, и тоа за употреба:

- како погонско гориво = 9,000 ден./кгр.
- како гориво за греење = 1,800 ден./кгр. и

масло за ложење од тар. ознаки 2710 00 74 00, 2710 00 76 00, 2710 00 77 00, 2710 00 78 00 = 0,100 ден./кгр.

Масти за подмачкување, хидраулични масти и други минерални масла од тарифните ознаки 2710 00 39 00, 2710 00 87 00, 2710 00 88 00, 2710 00 89 00, 2710 00 92 00 и 2710 00 94 00 = 7ден./кг, а за препаратите од тарифните ознаки 3403 19 10, 3403 19 91, 3403 19 99, 3403 99 10 и 3403 99 90 = 22 ден./кг

алкохол и алкохолни пијалоци

- Акцизата на пиво изнесува 3 ден. по литар/степен на алкохол или 1,25 ден. по литар/степен екстракт.
- Акцизата на пенливо вино изнесува 0 ден. / литар.
- Акцизата на вино изнесува 0 ден. /литар.
- Акцизата на други пенливи пијалаци во изнесува 0 ден. /литар.
- Акцизата на други непенливи пијалаци изнесува 0 ден. /литар.
- Акцизата на меѓупроизводи изнесува 300 ден./ литар чист алкохол.
- Акцизата на етил-алкохол изнесува 300 ден./ литар чист алкохол, мерено при температура од 20°C.

патнички автомобили

Специфичната акциза на патничките автомобили во зависност од зафатнината на цилиндерот на моторот изнесува:

- со зафатнина на цилиндерот што не надминува 1000 цм³ во износ од 0 денари за патнички автомобил;
- со зафатнина на цилиндерот што надминува 1000 цм³ но не надминува 1500 цм³ во износ од 15.000 денари за патнички автомобил;
- со зафатнина на цилиндерот што надминува 1500 цм³ но не надминува 2000 цм³ за патнички автомобил во износ од 74.000 денари, а за патнички караван во износ од 90.000 денари;
- со зафатнина на цилиндерот што надминува 2000 цм³ но не надминува 2500 цм³ за патнички автомобил во износ од 160.000 денари, а за патнички караван во износ од 180.000 денари;
- со зафатнина на цилиндерот што надминува 2500 цм³ но не надминува 3000 цм³ за патнички автомобил во износ од 330.000 денари, а за патнички караван во износ од 360.000 денари;
- со зафатнина на цилиндерот што надминува 3000цм³ во износ од:
 - 470.000 денари за патнички автомобил, освен за патнички караван, со клипен мотор со внатрешно согорување со палење со помош на компресија (дизел или полудизел),
 - 550.000 денари за патнички караван со клипен мотор со внатрешно согорување со палење со помош на компресија (дизел или полудизел) и за патнички автомобил и патнички караван со клипен мотор (освен ротационен клипен мотор) со внатрешно согорување со палење со помош на свеќички.

е) настанување на даночната обврска и можност за наплата на давачката

Акцизата настанува со предавање на добрата подлежни на акциза во потрошувачка во акцизен склад или со нивното изнесување од него, освен ако не се надоврзува користење на добрата во акцизниот склад ослободено од акциза или нова постапка на непостоење на услови за настанување на акцизен долг. Акцизен должник е имателот на акцизна дозвола. Во случаите на противправно пуштање на добрата во акцизно-правен слободен промет, акцизен должник станува и лицето кое го извршило дејствието.

Доколку доброто подлежно на акциза се произведе надвор од постапка на непостоење на услови за настанување на акцизен долг, акциза настанува со производството. Акцизен должник е производителот. Тој е обврзан, за доброто подлежно на акциза, за кое настанала акциза, неодложно да предаде акцизна пријава. Акцизата се плаќа веднаш.

Добрата подлежни на акциза, кои се наоѓаат во акцизен склад во моментот на престанување на важењето на акцизната дозвола, важат за пуштени во акцизно-правен слободен промет, освен ако истите не се пренесат во друг акцизен склад во рок од десет дена од денот на престанување на важењето на акцизната дозвола. Акцизен должник е имателот на акцизна дозвола.

Акциза настанува за кусокот кој ќе се утврди при пропишан или службено спроведен попис, освен доколку не се утврди губење на добрата. Калирањето се третира како губење на доброто. Акцизен должник е имателот на акцизна дозвола.

Акцизата настанува и во моментот на излегување на добрата од постапката на непостоење на услови за настанување на акцизен долг при нејзиното транспортирање во таквата постапка, освен ако се работи за калирање на добрата. Истото важи и кога добрата не му се испорачуваат на примателот наведен во акцизниот документ, освен во случаите кога тие непосредно му се предаваат на друго лице во акцизната територија, кое е овластено за примање на добра подлежни на акциза во постапка на непостоење на услови за настанување на акцизен долг или во случаите на докажливо губење на добрата поради непредвидени околности или виша сила. Акцизен должник е испраќачот, или пак превозникот, царинскиот декларант или сопственикот на добрата, доколку некој од нив дал гаранција при постапката на испраќање на добрата наместо испраќачот. Акцизен должник ќе стане примателот на доброто на акцизната територија, доколку тоа се наоѓа во негово владение пред настанувањето на акцизата. Акцизен должник станува и лицето кое противправно го присвојува доброто.

Акциза настанува за акцизно-повластени акцизни добра, кои се користат спротивно на нивната намена. Користење спротивно на намената се утврдува за случаите кога доброто подлежно на акциза ќе се користи спротивно на акцизно-повластеното користење наведено во неговата наменска цел или кога тоа веќе не може да се употреби за наменската цел. Акциза не настанува во случаите на губење на добрата поради непредвидени околности или виша сила. Калирањето се третира како губење на доброто поради непредвидени околности или виша сила. Акцизен должник е лицето кое поседува одобрение за акцизно-повластено користење, а го користи доброто спротивно на намената. Акцизниот должник треба за доброто подлежно на акциза, за кое настанала акциза, неодложно да предаде акцизна пријава, во која сам ќе ја пресмета акцизата. Акцизата се плаќа веднаш.

Акцизен период за кој се пресметува и плаќа акциза е еден календарски месец, во кој настанала акциза. Акцизниот должник ја пресметува акцизата во акцизниот период доколку настанала акциза.

Акцизниот должник е должен да поднесе акцизна пријава и да ја плати акцизата за секој акцизен период во рок од 15 дена по истекот на секој календарски месец.

Акцизата на меѓупроизводи и етил-алкохол се плаќа со користење на контролни марки. Контролни марки издава со решение Управата за јавни приходи на имател на акцизна дозвола или увозник. Пуштањето на меѓупроизводите и етил-алкохолот во акцизно-правен слободен промет на акцизната територија е дозволено само ако овие добра се обележени со контролна марка. Во подигнувањето на контролните марки настанува долг за контролни марки во висина на акцизната вредност на марките.

Во случаи кога меѓупроизводите и етил-алкохолот се пуштаат во акцизно правен слободен промет на меѓународен саем, изложба или друга приредба или како мостри, плаќањето на акцизата може да се врши на друг начин освен преку употреба на контролни марки. Акцизата мора неодложно да се пријави кај надлежниот орган.

Акцизата на тутунски добра се плаќа со користење на контролни марки. Контролни марки издава со решение Управата за јавни приходи на производител или увозник. Пуштањето на тутунските добра во акцизно-правен слободен промет на акцизната територија е дозволено само ако тутунските добра се обележени со контролна марка. Со подигнувањето на контролните марки настанува долг за контролни марки во висина на акцизната вредност на марките.

Акцизната вредност на една контролна марка се пресметува од акцизата за една цигара, пура, цигарилос или 1 кг. тутун за пушење и податокот за количината наведена на контролната марка.

Во случаите кога тутунските добра се пуштаат во акцизно правен слободен промет на меѓународен саем, изложба или друга приредба или како мостри, плаќањето на акцизата може да се врши на друг начин освен преку употреба на контролни марки. Акцизата мора неодложно да се пријави кај надлежниот орган.

Долгот за контролните марки се плаќа во следните рокови:

- за контролните марки подигнати до петнаесеттиот ден во тековниот месец до петнаесеттиот ден од наредниот месец и
- за контролните марки подигнати од шеснаесеттиот ден во тековниот месец до последниот ден од наредниот месец.

ф) увоз/извоз

Акцизата при увозот настанува на денот на настанувањето на царинскиот долг. Акцизен должник при увозот е лицето кое ги увезува стоките. Согласно член 15 став 2 од Законот за акцизи, при увоз на акцизни стоки, акцизата ја пресметува надлежниот царински орган кој ја спроведува постапката на царинење. Акцизата се плаќа истовремено при плаќање на царината, освен во случај кога плаќањето на акцизата е со користење на контролни марки.

Акцизата не настанува кога стоките подлежат на акциза се транспортираат по увозното царинење до акцизен склад или до имател на акцизно одобрение. Царинската испостава во овој случај го оверува акцизниот документ. Транспортот на стоката мора да биде придружен со акцизен документ. Увозникот-примател по приемот на стоката ги оверува соодветните листови од акцизниот документ, а два примерока доставува до Управата за јавни приходи, од кои еден враќа кај царинскиот орган. Царинската управа ја известува Управата за јавни приходи за непотврдените акцизни документи.

Патниците кои внесуваат од странство меѓупроизводи и етил-алкохол, кои не се опфатени во член 25 став (1) точка 5) на овој закон и државјаните на Република Македонија и странските државјани кои примаат од странство меѓупроизводи и етил-алкохол согласно со царинските прописи ја плаќаат акцизата на друг начин освен преку контролни марки. Акцизата мора неодложно да се пријави кај надлежниот царински орган и веднаш да се плати.

Патниците кои внесуваат од странство тутунски добра кои не се опфатени во член 25 став (1) точка 5) на овој закон и државјаните на Република Македонија и странските државјани кои примаат од странство тутунски добра согласно со царинските прописи, ја плаќаат акцизата на друг начин освен преку контролни марки. Акцизата мора неодложно да се пријави кај надлежниот царински орган и веднаш да се плати.

При извозното царинење на стоки подложни на акциза за кои акцизата не е платена, односно акцизни стоки претходно транспортирани во постапка на непостоење на услови за настанување на акцизен долг од акцизен склад до царинската испостава, кон извозната декларација се приложува акцизен документ. За стоките кои после извозното царинење не ја преминале царинската линија, а кои пред извозното царинење се транспортирале во постапка на непостоење на услови за настанување на акцизен долг, покрај постапката пропишана со царинскиот закон појдовната царинска испостава е надлежна за покренување и постапка за наплата на акцизата.

г) регистрирани/нерегистрирани трговци

Сите лица што имаат намера да извршуваат производство, прием, складирање и испраќање на акцизни добра од акцизен склад, во постапка на непостоење на услови за настанување на акцизен долг, пред отпочнување на вршење на овие дејствија треба да поседуваат акцизна дозвола и да се регистрираат во Управата за јавни приходи. Управата за јавни приходи води

посебен регистар на иматели на акцизна дозвола и регистар на иматели на акцизно одобрение.

Сите производители на акцизни добра треба да поседуваат акцизна дозвола.

Трговците кои увезуваат акцизни добра не мора да поседуваат акцизна дозвола, но се акцизни обврзници и акцизата настанува во моментот на увозното царинење, освен за цигарите и алкохолните пијалоци за кои акцизата настанува со подигнувањето на контролните марки.

h) постои ли систем на оданочување во даночно складиште за некои / сите категории на производи кои подлежат на акциза? Ако немате, тогаш кој систем го применувате:

- i. за домашните производи?
- ii. за увоз?
- iii. До кое ниво на ланецот на дистрибуција воопшто достигнува секој систем на складиште? Постојат ли општи складишта во кои секој увозник би можел да ги консигнира своите производи? Како е обврската финансиски осигурана? Каква физичка сигурност се бара? На кој начин се обавува дистрибуцијата на производите помеѓу различни складишта и помеѓу складишта и граници?

Имаме акцизни складишта за сите категории на добра кои подлежат на акциза, без оглед на тоа да ли се од домашно производство или од увоз.

Во акцизните складишта можат да се произведуваат, складираат, примаат или испраќаат добра подлежни на акциза при непостоење на услови за настанување на акцизен долг.

Лицата кои сакаат да произведуваат, складираат, примаат или испраќаат добра подлежни на акциза во постапка на непостоење на услови за настанување на акцизен долг, треба да поседуваат акцизна дозвола.

За добра подлежни на акциза кои се наоѓаат во акцизен склад или се транспортираат во постапка на непостоење на услови за настанување на акцизен долг не настанува акциза.

Добрата подлежни на акциза, кои се наоѓаат под царински надзор согласно со царинските прописи, истовремено се смета дека се во постапка на непостоење на услови за настанување на акцизен долг.

Добрата подлежни на акциза смеат да се транспортираат при непостоење на услови за настанување на акцизен долг од еден во друг акцизен склад, или пак до иматели на акцизно одобрение, во рамките на акцизната територија.

Добрата подлежни на акциза можат да се извезуваат од акцизен склад што се наоѓа на акцизна територија во постапка на непостоење на услови за настанување на акцизен долг. Управата за јавни приходи може да утврди случаи во кои постапката на непостоење на услови за настанување на акцизен долг при извозот ќе може да се замени со царинска извозна постапка, доколку истата ги обезбедува даночните принципи.

Добрата подлежни на акциза можат по престанокот на царинскиот надзор да се транспортираат во постапка на непостоење на услови за настанување на акцизен долг до акцизен склад или до имател на акцизно одобрение во акцизната територија. Акцизата се плаќа во рок од 15 дена по истекот на секој календарски месец во кој настанала обврската. Ако обврзникот повеќе пати ја има платено акцизата по истекување на пропишаниот рок, се смета дека се нарушени даночните принципи. Доколку се појават знаци на нарушување на даночните принципи, треба да се приложи гаранција за акцизата, која под претпоставка ќе настане во периодот од два месеци за добра кои од акцизен склад ќе се пуштат во акцизно правен слободен промет.

Физичка присутност на службено лице во однос на дневен надзор во акцизните складишта не е предвидено.

Доколку се појават знаци на нарушување на даночните принципи, имателот на акцизна дозвола за акцизниот склад од кој излегуваат добрата дава гаранција за транспортот. Надлежниот орган може по барање да дозволи, наместо испраќачот, гаранција за транспортот на добрата во постапка на непостоење на услови за настанување на акцизен долг да даде превозникот, царинскиот декларант или сопственикот на добрата.

Секое добро подлежно на акциза кое се транспортира во постапка на непостоење на услови за настанување на акцизен долг е проследено со акцизен документ издаден од страна на испраќачот.

Акцизен документ е документот кој го придружува транспортот на акцизни добра и со кој се докажува движењето на акцизни добра во постапка на непостоење на услови за настанување акцизен долг, или при извоз од акцизен склад во постапка на непостоење на услови за настанување акцизен долг, освен ако поинаку не е пропишано со овој закон.

Доколку движењето на акцизни добра се врши меѓу акцизни складови на ист имател на акцизна дозвола во постапка на непостоење на услови за настанување на акцизен долг, а за тоа постои стопанска потреба и не се нарушуваат даночните принципи, Управата за јавни приходи може да одобри, по претходна согласност од министерот за финансии, наместо акцизен документ примена на упростен акцизен документ.

и) Применувате ли други суспензивни системи т.е. даночни решенија за производство, преработка, чување и пренос на стоки за кои акцизата не се наплаќа (е суспендирана)? Да ли постои специјален даночен режим со државите кои не се членки на ЕУ во поглед на неплаќање акцизи или во поглед на означувањето на даноците?

Акцизните добра се наоѓаат во постапка на непостоење на услови за настанување на акцизен долг кога во акцизен склад се користат за производство на друго акцизно добро или преработка, кога се складираат во акцизен склад и кога се пренесуваат од еден во друг акцизен склад.

Стоките подлежни на акциза, кои се наоѓаат под царински надзор согласно царинските прописи, истовремено се сметаат дека се во постапка на непостоење на услови за настанување на акцизен долг односно даночниот долг е одложен додека се наоѓаат во предметната царинска постапка и тоа:

- транзитна;
- царинско складирање;
- привремен увоз заради облагородување;
- преработка под царински надзор;
- привремен увоз.

Специјален даночен режим за тутунските добра имаме со Република Хрватска. Согласно Договорот за слободна трговија со Хрватска, за тутунските добра произведени во Република Хрватска кога ќе се увезат во Република Македонија се плаќа акциза во висина на акцизата која се пресметува за тутунските добра произведени во земјата.

ј) дали применувате посебни режими за одредени производители како што се земјоделци, мали производители итн.

Виното и етил-алкохолот кои се произведени од страна на мали производители за сопствени потреби се ослободени од специфична акциза.

Мали производители се лицата кои годишно произведуваат помалку од:

- 5 хл вино или
- 2 хл етил-алкохол.

к) правила со кои се уредува управувањето и евиденцијата, вклучувајќи ја регистрацијата и сметките (фактурите)

Акцизната дозвола и Одобрението за акцизно повластено користење ги издава Управата за јавни приходи по претходна согласност на министерот за финансии.

Имателот на акцизна дозвола е должен да води уредна и точна евиденција за цели на пресметувањето на настанатата акциза. Евиденцијата мора да содржи одделни податоци за:

- произведените количини на акцизни добра;
- количини на акцизни добра на залиха, во производство, во складови или други деловни простории;
- количини на акцизни добра за кои настанала акциза и за кои е платена акцизата според пропишаните стапки;
- количини на акцизни добра за кои настанала акциза а за кои истата не е платена;
- количини на акцизни добра потрошени во акцизниот склад и
- износите на пресметана и платена акциза.

Одредбите соодветно се применуваат и за имателите на акцизно одобрение.

Имателот на акцизна дозвола е должен за секое пуштање на акцизни добра во слободно-правен акцизен промет да издаде фактура, односно друг документ од кој се гледа испораката на акцизни добра.

Фактурите и другите документи, како и деловните книги, имателите на акцизна дозвола и имателите на акцизно одобрение ги чуваат најмалку пет години од истекот на календарската година на која се однесуваат истите.

Управата за јавни приходи води посебен регистар на иматели на акцизна дозвола и регистар на иматели на акцизно одобрение.

I) оценка и жалби (оценка и прибирање, постапка за рефундирање, казни, жалбена постапка, меѓународна заемна помош и обезбедување на акцизно плаќање)

Акцизниот должник ја пресметува акцизата во акцизниот период доколку настанала акциза. При увоз на акцизни добра, акцизата ја пресметува надлежниот царински орган кој ја спроведува постапката на царинење.

Акцизниот должник е должен да поднесе акцизна пријава и да ја плати акцизата за секој акцизен период во рок од 15 дена по истекот на секој календарски месец.

Ако имателот на акцизна дозвола има повеќе од еден акцизен склад, може да достави заедничка акцизна пријава за сите акцизни складови.

Во случај на престанување на важењето на акцизната дозвола, поднесувањето на акцизната пријава и плаќањето на акцизата се вршат во рок од 30 дена од денот на престанувањето на важењето, освен во случај на стечај, ликвидација или спојување.

Во случај на стечај, ликвидација или спојување доставувањето на акцизната пријава и плаќањето на акцизата се вршат во рок од 30 дена од завршените постапки.

Во поглед на присилната наплата на акцизата и трошоците за присилна наплата, каматата, роковите на застареност и враќањето на погрешно пресметаната акциза, соодветно се применуваат одредбите од Законот за утврдување и наплата на јавните приходи.

На пресметката на акцизата што ја утврдил царинскиот орган, даночниот обврзник има право на жалба.

Против решението на Управата за јавни приходи со кое е утврдена акциза за тутунските добра и алкохолните пијалоци, акцизниот обврзник има право на жалба. Жалбената постапка се води согласно со Законот за утврдување и наплата на јавните приходи и Законот за општа управна постапка.

Жалбената постапка може да се води и против решение донесено во инспекциска контрола. Постапката се води согласно со Законот за утврдување и наплата на јавните приходи и Законот за општа управна постапка.

За промет на акцизната територија (во рамките на дипломатските и конзуларните мисии, на дипломатските и конзуларните мисии, за воените сили на договорните страни на Северноатлантскиот Пакт) ослободувањето од акциза, односно враќање на платената акциза, се врши по постапка и на начин утврдени во членовите 48 и 49 од Законот за данокот на додадена вредност ("Службен весник на РМ" бр.44/99, 59/99, 86/99, 11/00, 8/01, 31/01, 21/03 и 19/04).

Средства за плаќање на акцизи за прометот на добра во земјата, финансирани со парични средства на странски донатори за реализација на проекти врз основа на договори меѓу Владата на Република Македонија и странски донатори, во кои стои клаузула дека донираните средства не можат да се користат за плаќање на даноци, се обезбедуваат од Буџетот на Република Македонија.

Враќањето на повеќе пресметаната и платена акциза се врши врз основа на писмено барање поднесено од акцизниот обврзник.

По барање акцизата се враќа за докажливо оданочени а неискористени акцизни добра, кои повторно се предаваат во акцизен склад или се уништуваат или потполно денатурираат под даночен надзор.

м) контролни постапки (посебна употреба на даночни маркици и други фискални означувања, вклучувајќи фискални ознаки за минерални масла)

Гасните масла од тарифните ознаки 2710 00 66 00 до 2710 00 68 00 и керозинот од тарифната ознака 2710 00 55 00, кои се употребуваат како горива за греење се обележуваат со пропишана боја и / или други состојки. Обележувањето на минералните масла се врши исклучиво во акцизен склад кој поседува дозвола за обележување, добиена од надлежниот орган.

Средството за обележување се состои од:

- 5 гр. N-Ethyl 1-(4-phenylazophenylazo)-naphtyl-2-amin или
- 6,5 гр. N-Ethyhexyl-I-(tolylazotolylazo)naphtyl-2-amin или
- 7,4 гр. N-Tridecyl-I (tolylzotolylazo)naphtyl-2-amin или
- мешавина од овие материи со слично дејство на бојосување и 10гр. 2-Furancarbaldehyd(Furfurol)(Обележувач 1) или
- 5,4гр. N-Ethyl-N-[2-(1-isobutoxyethoxy)ethyl]azobenzol-4-amin (Обележувач 2), рамномерно растворени во 1.000 кг минерално масло.

Акцизата на меѓупроизводи и етил-алкохол се плаќа со користење на контролни марки. Контролни марки добива имателот на акцизна дозвола или увозникот. Пуштањето на меѓупроизводите и етил-алкохолот во акцизно-правен слободен промет на акцизната територија е дозволено само ако овие добра се обележени со контролна марка. Контролната марка треба да биде залепена на соодветната опаковка на алкохолниот пијалак, односно шишето, така што при отворањето ќе мора да се оштети. Во подигнувањето на контролните марки настанува долг за контролни марки во висина на акцизната вредност на марките.

Акцизата на тутунски добра се плаќа со користење на контролни марки. Контролни марки добива производителот или увозникот. Пуштањето на тутунските добра во акцизно-правен слободен промет на акцизната територија е дозволено само ако тутунските добра се обележени со контролна марка. Контролната марка треба да биде залепена на амбалажата под целофанската или друга хартија, така што ќе биде видлива и при отворањето на пакувањето ќе мора да се оштети. На оригиналните пакувања на пури и цигарилоси, кои не се обвиткани со целофанска или друга хартија, контролната марка може да биде залепена непосредно на пакувањето. Со подигнувањето на контролните марки настанува долг за контролни марки во висина на акцизната вредност на марките. Акцизната вредност на една контролна марка се пресметува од акцизата за една цигара, пура, цигарилос или 1 кг. тутун за пушење и податокот за количината наведена на контролната марка.

Тутунските добра, меѓупроизводи и етил алкохолшто се извезуваат во постапка на непостоење на услови за настанување на акцизен долг за кои инодобавувачот не доставил контролни марки, се обележуваат со специјални извозни марки.

При увозот и извозот на стоки подлежащи на акциза царинските органи имаат контролна улога која меѓу другото се состои во проверка на постоење на соодветни акцизни документи, заверка и следење на раздолжувањето на акцизните документи, потоа проверка на постоење и правилно прицврстување на контролните марки. Царинската управа по потреба соработува со Управата за јавни приходи во организирањето на контролите.

п) преодни и привремени мерки

Лицата кои имаа намера да поседуваат акцизна дозвола пред започнување со примената на овој закон, а тој почна да се применува од 01.07.2001 година, беа должни да поднесат писмено барање за издавање акцизна дозвола до Управата за јавни приходи, два месеца пред започнување со примената на овој закон.

Лицата кои имаа намера да поседуваат одобрение за акцизно повластено користење, пред започнувањето со примената на овој закон, беа должни да поднесат писмено барање за издавање одобрение за акцизно повластено користење до Управата за јавни приходи, два месеца пред започнувањето со примената на овој закон.

Лицата кои поседуваа акцизна дозвола на денот на примената на овој закон, а кои на 30.06.2001 година имаа минерални масла и пиво на залиха со акциза платена со купопродажната цена или при увозот според стариот Закон за акцизите („Службен весник на Република Македонија“, бр. 78/93, 70/94, 14/95, 42/95, 71/96, 5/97, 36/97, 7/98, 63/98, 39/99, 43/99, 9/2000, 25/2000 и 11/2001), имаа право на пребивање на акцизата.

Износот на акцизата која можеше да се пребие, од денот на примената на овој закон, односно од 01.07.2001 година, се пребиваше со акцизата која настанала со нивното изнесување од акцизниот склад во акцизно-правен слободен промет или со предавањето на добрата во потрошувачка во акцизниот склад.

3. Кои се краткорочните и долгорочните цели на идниот развој на вашата акцизна политика? Ве молиме истите да ги наведете во временска рамка, заедно со предвидените проблематични подрачја.

Издначувањето на акцизата на домашните и увозните тутунски добра е една од основните цели на идниот развој на акцизната политика. За да се одбегнат негативните последици во домашната тутунска индустрија со радикално изедначување на акцизната давачка, прифатено е постепено намалување на истата се до нејзино конечно изедначување на 01.01.2007 година.

Комбинирана акциза на тутунски добра од 01.01.2006 година изнесува:

- при пуштањето од акцизен склад во слободно правен-акцизен промет:
 - на пури и цигарилоси 1,35 денари по парче и 0% од малопродажната цена;
 - на цигари 0,07 денари по парче и 34% од малопродажната цена;
 - на тутун за пушење како фино сецкан тутун 1.350,00 денари по килограм и 0% од малопродажната цена и
 - на тутун за пушење како друг тутун за пушење 1.350,00 по килограм и 0% од малопродажната цена.
- при увоз:
 - на пури и цигарилоси 1,35 денари по парче и 0% од малопродажната цена;
 - на цигари 0,80 денари по парче и 19% од малопродажната цена;
 - на тутун за пушење како фино сецкан тутун 1.350,00 денари по килограм и 0% од малопродажната цена и
 - на тутун за пушење како друг тутун за пушење 1.350,00 по килограм и 0% од малопродажната цена.

Комбинирана акциза на тутунски добра од 01.01.2007 година изнесува:

- на пури и цигарилоси 1,35 денари по парче и 0% од малопродажната цена;
- на цигари 0,1 денари по парче и 35% од малопродажната цена;
- на тутун за пушење како фино сецкан тутун 1.350,00 денари по килограм и 0% од малопродажната цена и
- на тутун за пушење како друг тутун за пушење 1.350,00 по килограм и 0% од малопродажната цена.

III. ДИРЕКТНО ОДДАНОЧУВАЊЕ

1. Дали вашето законодавство дозволува за спојувањата на домашните претпријатија, поделувањата, преносот на средства и размена на акции, плаќање на данок на капитална добивка до негова стварна реализација (односно до располагање со средствата на кои данокот се однесува)?

Капиталните добивки влегуваат во даночната основа на данокот на добивка и не се оданочуваат со друг пропис.

Според одредбите од членот 25 од Законот за данок на добивка ("Службен весник на РМ" бр.80/93, 33/95, 43/95, 71/96, 5/97, 28/98, 11/01, 2/02, 44/02 и 51/03) капиталните добивки остварени од продажба на хартии од вредност, опрема и недвижен имот се вклучуваат во даночната основа на обврзникот и се приход на даночниот период. Во таа смисла македонското законодавство дозволува одложено оданочување на капиталните добивки остварени во текот на годината на тој начин што тие се приход на даночниот период заедно со сите други приходи остварени по било кој основ од вршењето на дејноста на обврзникот. За основата на која се оданочуваат капиталните добивки и сите ослободувања види подетално 10_III_2.

Во рамките на даночните реформи во Република Македонија, со цел усогласување и на директните даноци со Европските мерки, веќе е изготвена Нацрт-верзија на нов Закон за данок на добивка во кој прашањето за оданочување на пренос на средствата и правото на учество при реорганизации (спојувања, поделба, пренос на средства и размена) подетално е објаснето.

Според овој нацрт закон, ако правно или физичко лице или група лица му даде средства на правно лице како замена за право на учество во тоа правно лице и лицето или групата лица кои ги дава средствата станува сопственик на 50% или повеќе од правата на учество на правното лице веднаш по давањето, се применуваат следните правила:

- давањето средства и стекнувањето на права на учество не се сметаат за оданочиви трансфери;
- основата на секое средство кое го добило правно лице е еднаква на основата или прилагодената основа на средството на лицето кое го дало;
- основата на правата на учество кое ги добило лицето кое ги дало средствата е еднаква на основата или прилагодената основа на средствата кои ги дало тоа лице.

Распределба на средства која ја врши правно лице на своите учесници-физички лица се смета за оданочив трансфер на средства за целите на овој закон, освен ако правно лице во ликвидација во согласност со планот за ликвидација доставен до УЈП ги распределува средствата на правно лице кое е сопственик на правата на учество на правното лице кај кое се врши ликвидација пред планот за ликвидација. За истото, се применуваат следните правила:

- распределбата на средства не се смета за дивиденда или за оданочив трансфер;
- враќање на правата на учество на правно лице кај кое се врши ликвидација не се смета за оданочив трансфер;
- основата на секое средство кое го добива учесникот е еднаква на основата на таквото средство на правното лице кај кое се врши ликвидација.

2. Кои се основните карактеристики на вашиот режим при оданочување на обемот на фиксни (долгорочни) средства на претпријатијата?

а. Какви видови на исклучоци/изземања применувате при оданочувањето на капиталните добивки на претпријатијата?

б. Дали исти правила се применуваат за трговијата и за деловните работи (бизнисот) на лицата? Ако не, кои правилата се применуваат за лица?

с. Кои се правилата кои се применуваат за лица во рамките на нивното портфолио управување?

Капиталните добивки остварени од продажба на хартии од вредност, опрема и недвижен имот се вклучуваат во даночната основа на обврзникот во висина од 70%. Капитална загуба остварена од продажба на хартии од вредност се пребива со капиталните добивки остварени во истата година. Ако и по извршеното пребивање се појави капитална загуба, вишокот се пренесува на идните капитални добивки во наредните три години. (член 26 и 27 од Законот за данок на добивка, “Службен весник на РМ “ бр.80/93, 33/95, 43/95, 71/96, 5/97, 58/98, 11/01, 2/02, 44/02 и 51/03).

а)

Капиталните добивки остварени од продажба на хартии од вредност се ослободени од оданочување до 31.12.2005 година.

б)

При оданочувањето на капиталните добивки остварени од физички лица воглавно, се применуваат истите правила. Според Законот за персоналниот данок на доход, со кој е уредено оданочувањето на капиталните добивки од продажба на хартии од вредност, удели и недвижен имот, даночна основа претставува 70% од утврдената капитална добивка. Остварената капитална загуба од продажба на хартии од вредност може да се пребива со капиталните добивки и ако и по извршеното пребивање се појави капитална загуба, вишокот се пренесува на идните капитални добивки во наредните три години. Со посебна одредба а со цел развој на пазарот на хартии од вредност, не се оданочуваат капиталните добивки остварени при продажба на хартии од вредност за период од 06.02.2001 до 01.01.2006 година).

с)

Според членот 53 став 4 од Законот за персоналниот данок на доход (“Службен весник на РМ “ бр.80/93, 3/94, 70/94, 71/96, 28/97, 8/01, 50/01, 52/01, 2/02, 44/02, 96/04), не се плаќа данок на капиталните добивки остварени при продажба на недвижен имот кој обврзникот го продава по истекот на три години од денот кога го стекнал. Исто така, доколку обврзникот ги вложи средствата од продажба на недвижен имот за решавање на своето станбено прашање или станбеното прашање на член на своето семејство, се ослободува од плаќање на данок на капитална добивка.

Посебни правила за оданочување на капиталните добивки остварени од хартии од вредност, во зависност од времетраење на сопственоста над истите (колку долго обврзникот ги држел во својот портфел), не се применуваат.

3. Дали применувате специјален даночен режим за деловните реорганизации?

а. Што опфаќаат тие реорганизации?

б. Како овој специјален даночен режим се применува?

с. Дали овој даночен режим се применува во прекугранични активности? Ако не, кој се применува?

Во постојниот Закон за данок на добивка (“Службен Весник на РМ “ бр. 80/93, 33/95, 43/95, 71/96, 5/97, 58/98, 11/01, 2/02, 44/02 и 51/03) по однос на наведеното прашање е регулирано дека, правото на пренесување на загубите од деловни, финансиски и неделовни трансакции

на товар на добивката во идните пресметковни периоди, но најмногу до три години не може да се користи во случај на промена на статусот на даночниот обврзник врз основа на спојување, припојување, поделба и слично (член 23-а став 2 од Законот).

Даночните ослободувања по основ на странски влог не се однесуваат за даночни обврзници кои настанале со спојување односно со поделба (член 33 став 4). Даночните ослободувања не се однесуваат и за новоосновани субјекти. Како обврзник кој за прв пат почнува со вршење на дејност не се смета обврзникот кај кого дошло до статусни промени (спојување, припојување, поделба), регулирано во член 36 став 2 од Законот.

Со новиот Закон за данок на добивка за кој е изготвена нацрт-верзија се предлага:

а)

Реорганизацијата значи:

- припојување на една или повеќе компании кои ги пренесуваат сите свои средства и финансиски обврски на постојна компанија во замена за 50% или повеќе од правата на учество во компанијата која ги прима;
- спојување на две или повеќе компании кои ги пренесуваат сите свои средства и финансиски обврски на компанија која што тие ја формирале во замена за 50% или повеќе од правата на учество во компанијата која ги прима;
- превземање на 50% или повеќе од правата на учество во домашно правно лице, единствено со цел да се направи размена на правото на учество со правно лице кое е страна на реорганизацијата. Преземање на контролата над ентитетот во замена единствено заради гласачки интереси во преземениот ентитет.
- превземање на 50% или повеќе од средствата во домашно правно лице или постојана деловна единица во епублика Македонија од страна на домашно правно лице единствено како замена за права на учество во лице кое е страна на реорганизацијата. Суштинско преземање на сите средства на ентитетот во замена единствено заради гласачки интереси во преземениот ентитет.
- поделба на домашно правно лице во две или повеќе домашни правни лица, без разлика дали оригиналното правно лице останува да постои.

б)

Во врска со реорганизацијата која нема даночна евазија како главна цел, при преносот на средствата или правата на учество се применуваат следните правила:

- трансферот на средства меѓу правните лица кои се страни на реорганизацијата не се смета за оданочив трансфер.
- Основата на средството на лицето кое го добило средството е еднаква на основата на средството на лицето кое го пренело средството;
- размената на правата на учество во правно лице кое е страна на реорганизацијата за права на учество во друго правно лице кое е страна на реорганизацијата не се смета за дивиденда или оданочив трансфер.
- Основата на правата на учество кои ги добива лицето е еднаква на основата на правата на учество кои лицето ги пренесува;
- распределбата на правата на учество во правното лице кое е страна на реорганизацијата на лице кое е сопственик на права на учество во друго правно лице кое е страна на реорганизацијата, не се смета за дивиденда.
- Основата на правата на учество кои биле во сопственост пред распределбата се алоцира помеѓу таквите права на учество и распределените права на учество во однос на пазарната цена на правата на учество веднаш по распределбата.
- правно лице кое ги добива средствата при реорганизација ги презема сметководствениот метод, методот на амортизација и неискористените фискални загуби на правното лице кое ги префрла средствата.

с)

Наведените правила (образложени под б) кои се применуваат при преносот на средства и права на учество во врска со реорганизацијата се однесуваат само за домашните правни лица

кои се страни на реорганизација, па според тоа не се применуваат во прекуграничните активности, односно страни на реорганизација не се странски правни лица.

4. Ве молиме доставете информација за оданочувањето на зголемувањето на капиталот по компании.

Според постојното законодавство на Република Македонија зголемувањето на капиталот на друштвата, не се оданочува со посебен закон.

Според Законот за трговски друштва ("Службен весник на РМ" бр.28/04) зголемувањето на основната главнина на акционерските друштва може да се врши со: нови влогови (издавање на нови акции), условно зголемување на основната главнина (со одлука за условно зголемување за остварување на определени цели на друштвото), одобрен капитал (кога органот на управување е овластен со статутот на друштвото да ја зголеми основната главнина до определен номинален износ, со издавање на нови акции) и со средствата на друштвото. Зголемувањето на главнината по пат на влогови, условно зголемување на основната главнина и со одобрен капитал, не се оданочува. Зголемувањето на основната главнина на друштвото, од средствата на друштвото, кое се врши со преобразба на добивката, резервите и од добивката која не била распределена за дивиденди или за други намени, исто така не се оданочува, доколку претходно е извршено оданочување на добивката според Законот за данокот на добивка.

5. Дали вашето законодавство дозволува собирање на задржаниот данок од плаќање (дивиденди, камати, за патенти, ренти и сл.) на други правни лица (физички лица или претпријатија) кои се наоѓаат во државата или се надвор од неа?

а) Кои се главните карактеристики на режимот на оданочување на доходот од капитал (личен доход, доход на претпријатието)?

б) Дали постои задржан данок на приход од капитал (камати од банкарски депозити, должнички инструменти)? Ве молиме да ја наведете даночната основица, даночните стапки, иземањата, фискални третмани на резидентите (домашен и странски приход) и нерезидентите, автоматско известување итн.

с) Се применува ли данок на промет или такси на вредност, договори за кредити, договори за осигурување, итн?

Задржување на данокот (данок по одбивка) според нашето законодавство е уредено со Законот за персоналниот данок на доход ("Службен весник на РМ" бр. 80/93, 3/94, 70/94, 71/96, 28/97, 8/01, 50/01, 2/02, 44/02 и 96/2004) при оданочувањето на приходите на физички лица. Според членот 75 од овој закон, данокот по одбивка се врши при исплата на личните примања (плати, пензии и други лични примања), на приходите од авторски права и права од индустриска сопственост, на дивидендите, на каматите и на приходите од имот и имотни права (закупнини и сл.), доколку исплатувачот на приходот од имот и имотни права е лице кое води деловни книги. Според одредбите во член 76 и 95 од Законот за персоналниот данок на доход, пресметувањето и задржувањето на данокот по одбивка го врши исплатувачот на приходот за секој обврзник и за секој поединечно исплатен приход. Данокот по задршка се пресметува и плаќа според стапките на данокот што важат на денот на исплатата на приходот. За лицата кои не се резиденти на Република Македонија данокот се пресметува со примена на трите даночни стапки (15%, 18% и 24%) и платениот данок се смета за конечно платена даночна обврска. За лицата резиденти пресметувањето на задржаниот данок се врши аконтативно, по стапката од 15%, освен за личните примања каде и при аконтативните исплати данокот се пресметува со примена на двете даночни стапки од даночната прогресија.

Во Закон за данокот на добивка ("Службен весник на РМ" бр.80/93, 33/95, 43/95, 71/96, 5/97, 28/98, 11/01, 2/02, 44/02 и 51/03) со кој се оданочуваат правните лица, не е пропишано задржување на данокот.

Со новиот Нацрт Закон за данокот на добивка, предвидени се одредби за задржување на данокот за приходите што ги остваруваат странски правни лица и претприемачи, доколку

поинаку не е регулирано со договорите за избегнување на двојното оданочување. Задржување на данокот е предвидено за: приходи од дивиденди, приходи од камати, приходи од забавни и спортски активности организирани во Република Македонија, приходи од вршење на консалтинг, менаџмент, финансиски, технички и друг вид услуги, приходи од наемнини, приходи од награди доделени на спортски натпревари, приходи од премии за осигурување или реосигурување од ризици во Република Македонија, приходи од телекомуникациски услуги меѓу републиката и странска држава. Исклучок се трансферите на делот од добивката на постојана деловна единица во Република Македонија на која е платен данокот на добивка според прописите на Република Македонија, потоа приходот од камати остварен од должнички инструменти издадени од Владата на Република Македонија, Народната банка на Република Македонија, банки или др. институции кои делуваат како претставник на Владата на Република Македонија и приходите од камати на депозити во банки лоцирани во Република Македонија. Данокот што се задржува согласно овој нов закон се пресметува на бруто приходот по стапка од 15%, освен на приходите од камати каде е предвидена стапка од 5% и на приходите од наемнини, каде е предвидена стапка од 10%.

а)

Доходот од капитал остварен од физички лица се оданочува според Законот за персоналниот данок на доход, преку оданочување на приходите остварени од дивиденди, другите приходи остварени со учество во добивката кај правни и физички лица и преку оданочување на приходите од камати (член 47 од овој закон).

Дивидендите и приходите остварени со учество во добивката кај правни и физички лица аконтативно се оданочуваат по стапка од 15%, на основа која изнесува 50% од исплатениот износ на дивидендата (според член 49 и член 79 од овој закон). По истекот на даночниот период (календарската година), исплатените дивиденди со истата даночна основа (50% од исплатениот износ), заедно со другите остварени приходи го формираат годишниот доход на обврзникот, кој се оданочува со прогресивните даночни стапки од 15%, 18% и 24%. Аконтативно платениот данок на дивидендите се одбива од конечно утврдената даночна обврска.

Даночниот третман на приходите од камати остварени од физички лица според Законот за персоналниот данок на доход е следен:

- каматите од јавни заеми, каматите од обврзници издадени од Република Македонија и единиците на локалната управа и каматите на штедни влогови, тековни сметки и депозити, не се оданочуваат (член 6 точка 18, 19 и 20),
- каматите на орочени штедни и други депозити, не се оданочуваат во период од 06.02.2001 година до 01.01.2006 година (содржано во преодните одредби на Законот за персоналниот данок на доход),
- каматите по заеми дадени на физички и правни лица и останатите камати од хартии од вредност се оданочуваат, со задржување на аконтации на данокот на доход, по стапка од 15%.

Доходот од капитал кај правните лица се оданочува според Закон за данокот на добивка. Добивката се утврдува во даночната пријава (даночен биланс), како разлика помеѓу вкупните приходи и вкупните расходи, во износи кои се утврдени согласно со прописите за сметководство, сметководствените стандарди, освен за приходите и расходите за кои со овој закон е пропишан друг начин на утврдување (член 8). Стапката на данокот на добивка изнесува 15%. Капиталните добивки остварени од продажба на хартии од вредност, опрема и недвижен имот се вклучуваат во даночната основа на која се утврдува данокот на добивка во висина од 70% и се оданочуваат по пропишаната стапка. Одредбите од законот со кој се оданочуваат капиталните добивки од хартии од вредност не се применуваат од 21.02.2001 година до 01.01.2006 година и дотогаш нема се вклучуваат во даночната основа на која се утврдува данокот на добивка. Капиталните загуби од продажба на хартии од вредност можат да се пренесуваат на идните капитални добивки во наредните три години.

b)

Задржување на данокот на приходите од капитал по основ на камати што се остварени од физички лица, се врши согласно со Законот за персоналниот данок на доход. Според членот 75, став 1, точка 3 од овој закон аконтациите на данокот на приходите од камати ги пресметува и уплатува исплатувачот на каматите, но со оглед што каматите од јавни заеми, каматите од обврзници издадени од Република Македонија и единиците на локалната управа и каматите на штедни влогови, тековни сметки и депозити, не се оданочуваат, а каматите на орочени штедни и други депозити нема да се оданочуваат до 01.01.2006 година, задржување на данокот се применува само при исплата на камати по заеми дадени на физички и правни лица и на други хартии од вредност (член 47, точка 2 и 3). Аконтациите на данокот по одбивка се пресметуваат по стапка од 15%, а основа на данокот претставува разликата помеѓу износот на каматата и износот пресметан по стапката на пораст на цените на мало во соодветниот период. Задржувањето на данокот го врши исплатувачот на каматата на денот на исплатата, односно, на денот на ставањето на располагање на каматата. Приходот од камата е дел од вкупниот годишен доход на обврзникот, остварен од разни извори, кој на годишно ниво се оданочува со двете прогресивни стапки на данокот на доход, а аконтативно платениот данок се одбива од утврдената годишна конечна обврска на данокот.

Приходите од камати што ги остваруваат даночни обврзници-нерезиденти се оданочуваат на ист начин и по исти основи како и за резидентите, освен што пресметувањето на данокот со задршка се врши со примена на двете даночни стапки и задржаниот данок се смета како конечно намирена даночна обврска.

Според членот 77 од Законот за персоналниот данок на доход, исплатувачот на приходот за кои се плаќа данок по одбивка, е должен до органот за јавни приходи да достави годишен извештај за извршените плаќања по обврзник, а на обврзникот при секое плаќање на му издаде примерок од пресметката за задржаниот данок и збиен податок по истекот на годината, најдоцна до 15 февруари за вкупно платените аконтации на данокот во претходната година.

Во Законот за данокот на добивка приходите од дивиденди остварени со учество во капиталот на друг обврзник - резидент на Република Македонија, вклучувајќи ги и приходите од учество во добивката на друштва со ограничена одговорност, не се вклучуваат во даночната основа под услов да се оданочени кај обврзникот кој врши исплата. Приходите што ги остваруваат правните лица по основ на камати од банкарски депозити и камати од должнички инструменти, немаат посебен даночен третман и се оданочуваат преку данокот на добивка.

Со новиот Нацрт Закон за данокот на добивка, за приходите од дивиденди остварени кај друг обврзник ќе се врши на ист начин како и со постојниот закон, додека кај каматите, сите ненаплатени камати и приходи од камати од должнички инструменти издадени или гарантирани од страна на Владата на Република Македонија, Народната банка на Република Македонија, банките или другите финансиски институции кои настапуваат како агент на Владата на Република Македонија, нема да се оданочуваат.

c)

Во македонското законодавство не е пропишан посебен данок или такса за вредност, договори за кредити, договори за осигурување итн.

6. Како се третира странскиот приход, кој го примаат резидентни даночни обврзници, во вашата земја? Кој вид на систем го применувате за избегнување на двојното оданочување?

Резидентите на Република Македонија се обврзници на данокот на доход за доход остварен во земјата и во странство. (став 1 од член 7 од Законот за персоналниот данок на доход, "Службен весник на РМ" бр. 80/93, 3/94, 70/94, 71/96, 28/97, 8/01, 50/01, 52/01, 2/02, 44/02 и 96/04). Доходот што резидентите на Република Македонија го остваруваат во странство се

оданочува по постапка и на начин на кој се оданочува доходот остварен во земјата, освен ако со меѓународни билатерални или мултилатерални договори не е предвидено поинаку.

При оданочување на странскиот доход на резидентните даночни обврзници, а заради избегнување на двојното оданочување се применува начелото на признавање на платениот данок во друга држава, но најмногу до износот што би се добил со примена на даночните стапки на данокот на доход во Македонија (член 13 од Законот за персоналниот данок на доход).

Според Законот за данокот на добивка ("Службен весник на РМ" бр.80/93, 33/95, 43/95, 71/96, 5/97, 28/98, 11/01, 2/02, 44/02 и 51/03) е утврдено правото на даночниот обврзник резидент на Република Македонија за добивката остварена во странство на која платил данок во друга држава, да му се намали пресметаниот данок на добивка во земјата, за износот на платениот данок во странство, но најмногу до износот на данокот што би се добил со примена на домашната даночна стапка(15%). Матичното правно лице-резидент има право на намалување на пресметаниот данок во земјата за износот на данокот што го платила неговата подружница во друга држава, само доколку добивката од подружницата е вклучена во приходите на матичното правно лице. Право на намалување на данокот има домашно правно лице кое во периодот од најмалку една година, држело 25% или повеќе акции односно учество во нерезидентна подружница, што го докажува со соодветна документација и со нејзиниот биланс на успех и даночен биланс.

7. Ве молиме да доставите копија (на еден од службените јазици на ЕУ) од вашето законодавство, кое се однесува на оданочување на доход, добивка и/или капитални добивки, вклучувајќи и друго законодавство кое е поврзано со наведеното, како што се прописите кои се однесуваат на поттикнување на вложувањата или управни прирачници, итн. Ве молиме опишете ги постапките (процедурите) за плаќање на данок на личен доход и методите за пресметување кои ги користите. Како ја вршите контролата?

Во прилог се доставува законодавството кое се однесува на оданочување на доходот, добивката и капиталната добивка:

1. Законот за персоналниот данок на доход (ПДД) - ("Службен весник на РМ" бр.80/93, 3/94, 70/94, 71/96, 28/97, 8/01, 50/01, 52/01, 2/02, 44/02 и 96/04), види 10_Анекс_01,
2. Упатство за пресметување и плаќање на аконтациите на персоналниот данок на доход на личните примања ("Службен весник на РМ" бр.51/01, 69/01 и 95/04), види 10_Анекс_20,
3. Закон за данок на добивка ("Службен весник на РМ" бр.80/93, 33/95, 43/95, 71/96, 5/97, 28/98, 11/01, 2/02, 44/02 и 51/03), види 10_Анекс_02,
4. Правилник за начинот на пресметување и уплатување на данокот на добивка и спречување на двојното ослободување или двојното оданочување ("Службен весник на РМ" бр. 92/01, 51/02, 54/03 и 56/03), види 10_Анекс_21,
5. Правилник за формата, содржината и начинот на пополнување на аконтативната даночна пријава за утврдување на персоналниот данок на доход на капиталните добивки ("Службен весник на РМ" бр.80/93, 3/94, 70/94, 71/96, 28/97, 8/01 и 50/01), види 10_Анекс_22.

Персоналниот данок на доход се плаќа годишно на збирот на нето приходите од сите извори, со исклучок на оние приходи што се со закон изземени од оданочување. Годишниот данок на доход го утврдува со решение органот за јавни приходи врз основа на податоците од даночната пријава, деловните книги и другите податоци кои се од значење за утврдување на даночната обврска.

Ако обврзникот на општиот повик не поднесе даночен биланс и даночна пријава во пропишаниот рок, или ако деловните книги не можат да послужат како основа за утврдување на даночната обврска, данокот се утврдува:

- 1) врз основа на службените податоци за остварениот приход и за трошоците на работењето на обврзникот со кои располага органот за јавни приходи;
- 2) со споредување со обврзник од иста или слична дејност при што како елементи на споредување особено се земаат местото каде што се врши дејноста, стручната квалификација, годините на старост, опременоста со средствата за работа, бројот на вработените, асортиманот на производите и услугите и други околности и факти што се од значење за остварувањето на приходот;
- 3) врз основа на утврдени податоци од страна на органот за јавни приходи по пат на извршено снимање за остварениот обем на работа односно промет;
- 4) врз основа на споредување со просечните бруто плати на вработените кај правните лица од иста или слична дејност кои таа дејност ја вршат под приближно еднакви услови и
- 5) врз основа на стручен наод и мислење на вештак.

При пресметување на данокот на доход на годишно ниво се применуваат прогресивни стапки од 15% за доход за оданочување до 360.000 денари, 18% за делот од доход за оданочување што е од 360.000 денари до 720.000 денари и 24% за делот од доход за оданочување што е над 720.000 денари.

Обврзникот на данокот разликата меѓу годишниот износ на данокот и уплатената аконтација во текот на годината ја плаќа во рок од 30 дена од денот на доставувањето на решението за утврдената годишна даночна обврска.

Во текот на годината пресметувањето и плаќањето на данокот на доход се врши аконтативно. Пресметувањето на аконтацијата на данокот на доход се утврдува како:

- аконтација на данокот по одбивка, што значи дека исплатувачот на приходите (даночен должник) го пресметува и уплатува данокот пред исплатата на приходот на физичкото лице (даночен обврзник);
- аконтација на данокот врз основа на решение на органот за јавни приходи.

Органот за јавни приходи води регистар на обврзниците на данокот на доход со податоци што се од значење за утврдување на даночната обврска.

Пресметувањето и задржувањето на данокот по одбивка го врши исплатувачот (даночен должник) за секој поединечно исплатен приход на физичкото лице (даночен обврзник). Утврдувањето на данокот по одбивка се врши при исплатата на: личните примања (плати, пензии и други лични примања), на приходите од авторски права и права од индустриска сопственост, дивидендите, каматите и приходите од имот и имотни права (закупнини и сл.), доколку исплатувачот на приходот од имот и имотни права е лице кое води деловни книги. Даноците по одбивка се пресметуваат и плаќаат според стапките на данокот што важат на денот на исплатата. За лицата кои не се резиденти на Република Македонија пресметувањето на данокот по одбивка се врши со примена на даночните стапки од даночната прогресија (15%, 18% и 24%) при што платениот данок се смета за конечно платена даночна обврска. За лицата резиденти пресметувањето на задржаниот данок се врши аконтативно, по стапка од 15%, освен за личните примања каде се применуваат даночните стапки од даночната прогресија.

Пресметувањето на данокот по решение го врши органот за јавни приходи врз основа на податоците од даночната пријава, даночниот биланс, деловните книги и другите податоци кои се од значење за утврдување на даночната обврска. Утврдувањето на данокот по решение се врши за приходите од земјоделска дејност, од самостојна дејност, капиталните добивки и другите приходи на кои аконтацијата на данокот не се плаќа по одбивка.

Пресметувањето на даноците што се утврдуваат по решение на органот за јавни приходи се врши аконтативно, по стапка од 15%, освен за приходите од самостојна дејност и земјоделска

каде се применуваат даночните стапки од даночната прогресија, при што платениот данок за приходите од земјоделска дејност според катастарски доход и другите приходи на кои аконтацијата на данокот не се плаќа по одбивка се смета за конечно платена даночна обврска.

Даноците што се утврдуваат се решение на органот за јавни приходи се плаќаат:

- 1) приходите од земјоделска дејност кои се плаќаат на катастарски приход - тримесечно во еднакви рати;
- 2) приходите од самостојна дејност - месечно до 15 во месецот;
- 3) приходите од имот и имотни права - месечно до 15 во месецот и
- 4) капиталните добивки и на другите приходи кои се остваруваат повремено во рок од 30 дена од денот на утврдувањето на обврската.

Доколку данокот на доход не се плати во законски утврдените рокови, обврзникот плаќа камата во висина од 0,05% дневно.

Контрола на пресметување и плаќање на данокот

Контролата на пресметувањето и плаќањето на персоналниот данок на доход се врши интерно и екстерно со инспекциски надзор.

Интерната контрола се спроведува во Управата за јавни приходи каде се врши прием на даночните пријави и пресметките од плата. Примените и комплетираните даночни пријави и пресметки од плата се обработуваат при што се врши контрола на точноста на искажаните општи податоци за даночниот обврзник и периодот на оданочување, а врз основа на внесени алгоритми се врши и математичка контрола.

Спроведувањето и примената на даночните прописи се врши согласно Законот за утврдување и наплата на јавните приходи.

Екстерната контрола со инспекциски надзор опфаќа: проверка на правилноста и точноста на водењето на документацијата од работењето и другата пропишана евиденција кај даночниот обврзник, проверка на законитоста и навременоста на пресметувањето и плаќањето на данокот, проверка на финансиските трансакции на даночниот обврзник, проверка на деловните и други простории во кои се врши дејноста, проверка на состојбата и вредноста на недвижностите, имотот и имотните права што подлежат на оданочување.

Управата за јавни приходи, Фондот на пензиското и инвалидското осигурување на Македонија, Фондот за здравствено осигурување на Македонија и Агенцијата за вработување на Република Македонија имаат потпишано Протокол за меѓусебна соработка. Еден сегмент на соработката помеѓу горенаведените институции е во насока на заеднички инспекциски надзор со цел утврдување на точноста, правилноста и законитоста на пресметувањето и плаќањето на персоналниот данок на доход и придонесите од плати.

Работите на инспекциски надзор ги врши даночен инспектор кој има легитимација издадена од Министерот за финансии.

За преземените дејства во постапка на инспекциски надзор, инспекторот составува записник.

Доколку при инспекцискиот надзор се утврди дека даночниот обврзник не го пресметал, неправилно го пресметал или не го уплатил данокот и другите јавни давачки во секој случај ќе се донесе решение.

Даночниот обврзник кој пристигнатиот даночен долг, паричните казни и каматите доброволно не ги плати во пропишаниот рок, наплатата се врши по присилен пат.

8. Дали применувате било каква шема на преференцијално оданочување? Ако применувате, Ве молиме да дадете детален опис на тие шеми, (главната цел на таа шема, минималните барања, даночни олеснувања, дали се временски ограничени, видови на корисници, итн.)

Законодавството во Република Македонија овозможува одредени даночни олеснувања и ослободувања за обврзниците на данокот на добивка и на персоналниот данок на доход.

Даночни олеснувања и ослободувања според Законот за данок на добивка ("Службен весник на РМ" бр.80/93, 33/95, 43/95, 71/96, 5/97, 28/98, 11/01, 2/02, 44/02 и 51/03)

- На даночниот обврзник кај кој се вложени средства од странски лица му се намалува пресметаниот данок сразмерно на учеството на странскиот капитал, под услов учеството на странскиот капитал да изнесува најмалку 20% во вкупно вложениот заеднички траен капитал. Под вложени средства од странски лица се смета и откупот на акции од страна на странското лице. Ослободувањето од данокот се однесува и за даночни обврзници кои се основани целосно со странски капитал. Ослободувањето од данокот се однесува само за период од првите три години почнувајќи од годината во која се остварува добивката, под услов обврзникот кој го користел ова ослободување да работи најмалку уште три години по истекот на последната година во која го користел правото на даночно ослободување.
- На даночниот обврзник му се намалува даночната основа за износот на инвестициите во движен и недвижен имот, до 100.000 ЕВРА во денарска противвредност, во тековната година, освен во патнички автомобили, мебел, теписи, уметнички дела од ликовната и применетата уметност и други украсни предмети за опремување на административните простории. Доколку даночното олеснување, обврзникот не го искористи до крајот на тековната година, има право да го пренесе во наредните периоди до негово целосно искористување.
- На обврзникот, за износот на инвестициите во движен и недвижен имот над 100.000 ЕВРА во денарска противвредност, во тековната година, освен во патнички автомобили, мебел, теписи, уметнички дела од ликовната и применетата уметност и други украсни предмети за опремување на административните простории, му се намалува даночната основа до 30%, но не повеќе од остатокот на неискористениот дел од инвестицијата.
- Даночниот обврзник кој остварува технолошка модернизација или набавува средства за заштита на животната средина и природата има право на забрзана амортизација на основните средства, но најмногу до висина која за 25% ја надминува амортизацијата пресметана по една од методите за пресметка на амортизацијата.
- На даночниот обврзник кој извршил вложување во подрачја на стопански недоволно развиените општини и во специфични подрачја (ридско-планински реони, пограничен појас и компактно заостанати подрачја) му се намалува даночната основа во висина на вложените средства, но најмногу до 50% од основата.
- Обврзникот кој е корисник на слободна економска зона се ослободува од плаќање на данокот на добивка за период од 10 години од отпочнувањето на вршењето на дејноста во слободната економска зона, под услови и постапка утврдени со Законот за слободни економски зони.
- На даночниот обврзник му се намалува даночната основа во висина на средствата вложени за заштита на животната средина и на природата, значи 100% се признава износот вложен за оваа намена.
- На обврзникот кој за прв пат почнува со вршење на дејност, во првата година во која искажува добивка, пресметаниот данок му се намалува за 50% под услов да продолжи со вршење на дејноста најмалку уште три години од денот на користењето на намалувањето. Во спротивно, го должи неплатениот данок во износ ревалоризиран со стапката на пораст на цените на мало.
- Како обврзник кој за прв пат почнал со вршење на дејност не се смета обврзникот кај кого дошло до статусни промени (спојување, припојување, поделба, сопственичка трансформација и слично).
- Во функција на развојот на берзата во Република Македонија, пресметаниот данок на добивка се намалува за 50%, за обврзникот кој котира на официјалните пазари на

берза, од моментот на котацијата во наредните три години. Ова даночно намалување ќе се користи до 31 декември 2005 година.

- На обврзникот кој е должен согласно Законот за регистрирање на готовинските плаќања да воведи и да користи одобрен систем на опрема за регистрирање на готовинските плаќања, му се намалува пресметаниот данок за набавени до десет фискални апарати во висина на нивната вредност.

Доколку обврзникот даночното ослободување не го искористи до крајот на тековната година, има право да го пренесе во наредниот период.

- Загубите од деловни, финансиски и неделовни трансакции може да се пренесуваат на товар на добивката во идните пресметковни периоди, но најмногу до 3 години, сметано од годината во која се искажани.

Ова право не може да се користи во случај на промена на статусот на даночниот обврзник по основ на спојување, припојување, поделба, сопственичка трансформација и слично.

- Капиталните добивки остварени од продажба на хартии од вредност, опрема и недвижен имот, се вклучуваат во даночната основа во висина од 70%.
- Капиталните добивки остварени од хартии од вредност нема да се оданочуваат до 01.01.2006 година со цел да се придонесе за развојот на пазарот на хартии од вредност во Република Македонија.
- Дивидендите остварени со учество во капиталот на друга компанија се ослободени од оданочување под услов да се оданочени кај обврзникот кој врши исплата според општата стапка на Законот за данок на добивка.
- Даночните обврзници кои што според домашните законски прописи стекнале статус на заштитни друштва, според одредбите од Законот за вработување на инвалидни лица („Службен весник на РМ“ бр. 44/2000 и 16/2004) не се обврзани да го плаќаат пресметаниот данок на доход се додека ги исполнуваат условите пропишани со законот.
- При трансферот на делот на добивката остварена од страна на странско правно лице не се плаќа данок на добивка на износот кој се трансферира.

Даночни олеснувања и ослободувања според Законот за персонален данок на доход („Службен весник на РМ“ бр.80/93, 3/94, 70/94, 71/96, 28/97, 8/01, 50/01, 52/01, 2/02, 44/02 и 96/04)

Општи ослободувања:

1. Постои општо лично ослободување од данок на доходот што го остварува физичко лице - даночен обврзник во износ од 30.000 денари на годишниот доход. Личното ослободување пред почетокот на секоја година се валоризира со планираниот пораст на нето платите на вработените во Републиката за годината, утврдени во Макроекономската политика на Владата на Република Македонија и го објавува Министерот за финансии на почетокот на секоја година.
2. Придонесите за пензиско и инвалидско осигурување, здравствено осигурување и вработување ја намалуваат даночната основа на која се пресметува персонален данок на доход.
3. Капиталната добивка остварена со продажба на хартии од вредност, учество во капиталот и недвижен имот се внесува во даночната основа во висина од 70% од разликата меѓу набавната и продажната вредност, а се оданочува по стапка од 15%.

Капиталните добивки остварени од продажба на хартии од вредност се ослободени од оданочување до 01.01.2006 година.

4. Дивидендите што се исплатуваат на физички лица се оданочуваат по одбивка по стапка од 15% на основа намалена за 50% од бруто дивидендите. Со договорите за одбегнување на двојното оданочување стапката може да биде пониска.
5. Каматите на орочени штедни и други депозити се ослободени од оданочување до 01.01.2006 година, а каматите на штедни влогови и депозити на тековни сметки по видување, каматите на јавни заеми и каматите на обврзници издадени од Република Македонија и единиците на локалната самоуправа се целосно ослободени.
6. Ослободување од персонален данок на доход од плата на вработените лица во препријатија за професионална рехабилитација и за вработување на инвалиди.

7. При пресметување на данокот на доход за приходи од имот и имотни права се признаваат трошоци во висина од 40%, а при утврдување на основата на данокот на доход за приходите од имот остварени од давање под закуп на станбени и деловни простории се признаваат во висина од 50%.
8. При утврдување на нето приходот од авторски права и права од индустриска сопственост се признаваат трошоци во опсег од 25% - 60% во зависност од видот на авторското дело.
9. Данокот на доход за добивките од игри на среќа и други наградни игри не се плаќа ако поединечната добивка не го надминува износот од 10.000 денари.
10. Согласно Законот за вработување и осигурување во случај на невработеност ("Службен весник на РМ" бр. 37/97, 25/00, 101/00, 50/01, 25/03 и 37/04) работодавецот кој ќе вработи работник на неопределено време над бројот на вработените на неопределено време се ослободува од плаќање на персонален данок на доход за нововработените лица за време од три години. Работодавецот кој започнува вршење на дејност како трговец поединец или основа трговско друштво, како и физичко лице кое врши дејност во согласност со закон има право на ослободување од персонален данок на доход за време од три години доколку достави доказ од надлежниот регистарски орган дека пред отпочнувањето на вршење на дејноста не бил регистриран за вршење на дејност.

Даночни олеснувања и ослободувања за вршителите на самостојна дејност:

- на обврзникот му се намалува даночната основа за износот на извршените инвестиции во опрема, освен во патничките автомобили, мебел, теписи, уметнички дела од ликовната и применетата уметност и други украсни предмети за опремување на административни простории, за проширување на сопствената дејност, но најмногу до 25% од даночната основа;
- на обврзникот кој е должен, согласно со Законот за регистрирање на готовински плаќања, да воведо и да користи одобрен систем на опрема за регистрирање на готовинските плаќања, му се намалува пресметаниот данок за набавени до десет фискални апарати, во висина на нивната вредност. Доколку даночниот обврзник даночното ослободување не го искористи до крајот на тековната година има право да го пренесе во наредниот период.
- на обврзникот кој за прв пат почнува со вршење на самостојна дејност пресметаниот данок во првата година му се намалува за 50%. Како обврзник кој за прв пат почнал со вршење на самостојна дејност не се смета:
 - 1) обврзникот кај кого дошло до статусни промени (спојување, припојување, поделба и слично);
 - 2) обврзникот кој веќе вршел иста или слична дејност и
 - 3) обврзник кој почнува да врши самостојна дејност со преземање од некој член на семејството.

Ако обврзникот престане со вршење на дејноста пред истекот на четири години од денот на користењето на намалувањето, го должи неплатениот данок во износ ревалоризиран со стапката на порастот на цените на мало според податоците на Државниот завод за статистика;

Олеснувања и ослободувања за обврзниците кои вршат земјоделска дејност:

1. Од даночната обврска се ослободува - обврзникот во пасивните подрачја на кој земјоделството му е основна дејност. Пасивните подрачја ги определува Владата на Република Македонија.
2. Се ослободува од плаќање на данокот од земјоделска дејност за период од пет години лицето кое за првпат ќе се определи за вршење на земјоделска дејност како основна дејност, како и лицето кое ќе се врати на село и ќе се реактивира како вршител на земјоделска дејност, а кое било евидентирано како невработено лице.
3. Обврзниците кои остваруваат приходи од земјоделска дејност, а кои данокот го плаќаат според катастарскиот приход не се оданочуваат од 01.01.2002 година до 31.12.2006 година.

4. На обврзникот кој остварува приходи од земјоделска дејност му се намалува даночната основа за износите на извршените вложувања во економските згради и земјоделска опрема, но најмногу до 30% од катастарскиот приход.
5. На обврзникот кој вложил средства во мелиорација му се дава олеснување во вид на намалување на данокот во висина од 50% а за комасација во висина од 100% во годината во која се врши мелиорација, односно комасацијата.
6. Од даночната обврска привремено се ослободува обврзникот за:
 - земјиштето кое било неупотребливо, за пет години од почетокот на оспособувањето на земјиштето и
 - земјиштето на кое се подигнуваат нови лозја, овоштарници и други долгогодишни засади, за пет години.Ослободувањето се признава доколку измената на културата е заведена во катастарот на земјиштето.